

„Glas naroda“

IZHAJA VSAK DAN, TUDI OB PONEDELJKIH IN DNEVIH PO PRAZNIKU. — Naš dnevnik informira, poučuje, je neodvisen in zanesljiv, ter izraža v nepotvorjeni obliki narodovo voljo in ljudska hotenja. — Naročite list pri upravi

Ljubljana - Nebošičnik

Mesečna naročnina 25 Din. za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1. Telefon 3855. - Ček, račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Št. 64

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v četrtek, dne 4. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Naši odnošaji z Avstrijo

Baš te dni se na zapadu Evrope razpravlja o tem, kako bi države Male antante jamčile za neodvisnost Avstrije ter v tem pogledu razbremenile Italijo, ki zaradi angažiranja v Abesiniji ne more več posvetiti neodvisnosti Avstrije iste pozornosti, ko prej.

Kakor je že na prvi pogled jasno, da je tudi za našo varnost boljše, če mejimo na neodvisno ali po švicarskem vzoru nevtralizirano Avstrijo, ko pa na Nemčijo, vendar pa je na drugi strani enako jasno, da to ne velja v absolutno vsakem primeru. Če bi nam n. pr. Avstrija stalno izkazovala neprijazno razpoloženje, če bi morali vedno računati tudi z morebitnimi neprijateljstvi od njene strani, potem bi bilo končno za nas vseeno, ali mejimo na Avstrijo ali pa na kakšno drugo neprijateljsko državo. Naše jamstvo za neodvisnost Avstrije ima zato smisel le, če dobimo ljudi od Avstrije jamstvo, da bo ona spoštovala naše interese. Usluga za uslugo, nikakor pa ne moremo dajati uslug le mi. Jasno je, da je le takšno stališče v skladu z našimi nacionalnimi interesi, ki morajo biti za nas, kakor so za vsako državo, najvišji zakon.

Zato je nujno, da še pred odgovorom na poziv iz Rima in Pariza analiziramo svoje odnošaje z Avstrijo, da vidimo, na kak način bi bila Avstrija pripravljena honorirati naše napore za ohranitev njene samostojnosti. In ta analiza nam nudi to sliko:

Na kulturnem in nacionalnem polju vidimo, da Avstrija niti najmanj ne spoštuje svojih obvez do naše manjšine na Koroskem in Gradiščanskem. V vsej Koroški ni niti ene slovenske šole, niti slovenskega učiteljskega in vedno bolj se ovira vsak razmah kulturnega in gospodarskega življenja naše manjšine. Vsi naši opomini so ostali brez uspeha in niti priložbe v Ženevi niso pomagale, avstrijska vlada ima za nacionalne potrebe koroških Slovencev le gluha ušesa. In to kljub temu, čeprav avstrijska vlada ve, da uživajo Nemci v Avstriji vse pravice narodne manjšine, da Jugoslaviji vse pravice nar. manjšine, da leč, da morajo celo slovenski otroci obiskovati nemške šole na Kočevskem. Na kulturnem in nacionalnem polju nam torej Avstrija le slabo vrača našo pripravljenost za njeno neodvisnost.

A tudi naši odnošaji na gospodarskem polju se slabo slabšajo. Avstrija nas je s svojimi posebnimi privilegiji izrinila iz gornje-italijanskega lesnega trga. A v zadnjem času nam konkurira tudi na francoskem lesnem trgu. Preje močna nakupovalka naših agrarnih proizvodov, jih kupuje sedaj v vedno bolj neznačni meri. Zato pa pošilja k nam v tem večji meri svoje potnike in agente, ki odjedajo našim domačim ljudem kruh. Predaleč bi zašli, če bi do podrobnosti obravnavali stalno slabšanje naših gospodarskih odnošajev z Avstrijo. Tudi analiza naših gospodarskih odnošajev z Avstrijo ne da pozitivnega rezultata.

V političnem pogledu je analiza še težja. Ni treba tu niti omenjati bloka, ki ga tvorijo Dunaj skupno z Budapešto pod patronanco neke tretje sile, temveč zadoštuje, če opozorimo samo na vseskozi sovražno razpoloženje hajmverovcev proti nam. Ta sovražnost se pojavlja v vsakem trenutku in postaja tem večja, čim bolj upajo avstrijski legitimisti na uresničenje svojih želj.

In ta sovražnost se je pojavila sedaj tudi v hujško-prometnem oziru. Z članom je naš Pulnik propagiral pojava po Avstriji, iz Avstrije pa je odgovoril znani Strafella s hujškaskimi nevljudnostmi proti nam. Sedaj pa je stališče dr. Strafelle, da se mora omejiti, ali točneje onemogočiti potovanje avstrijskih turistov v Jugoslavijo, tudi formalno potrjeno. Za potovanja v Jugoslavijo so bila izdana izjemna določila, dočim se potovanja v Italijo na vse mogoče načine pospešuje. Na tisoče avstrijskih turistov je moralo zato svoja potovanja v Jugoslavijo odpovedati.

A na vse le neprijaznosti, na vse le sovražnosti naj se mi še eksponiramo za

Po stopinjah Pilsudskega v mreži Nemčije proti Rusiji

Beck na uradnem obisku v Berlinu

Svečan sprejem

Berlin, 3. julija. DNB poroča, da se je davi pripeljal v Berlin poljski zunanji minister Beck s svojo soprogo in spremstvom. Na železniški postaji je Becka pozdravil v imenu Hitlerja državni tajnik Meissner, ki je pridružen državnemu poglavarju. V imenu nemške vlade pa je Becka pozdravil zunanji minister v. Neurath. Razen tega so bili na železniški postaji tudi nemški poslanik v Varšavi v. Molke, šef protokola Bašević in vsi člani poljskega poslanstva v Berlinu ter mnogo članov berlinske poljske kolonije. Becka je pristočno pozdravil zunanji minister v. Neurath. Pred postajnim poslopjem je poljskega gosta pozdravila častna četa oddelka napadalnih čet, ki tvorijo telesno stražo voditelja Rajha. Beck je obhodil častno četo in se prisotnim odličnikom pristržno zahvalil za svečan sprejem. Nato se je odpeljal na poljsko poslaništvo.

Obiski in obedi

Kmalu nato je poljski zunanji minister Beck v spremstvu poljskega poslanika Lipskega vrnil obisk nemškemu zunanjemu ministru v. Neurathu. Nato je Beck s poslanikom Lipskim in z Neurathom odšel v poslopje kancelarstva. Ob 13. je zunanji minister v. Neurath priredil na čast Becka svečano kosilo.

Po stopinjah pokojnega Pilsudskega

Glede na obisk visokega poljskega gosta piše nemška diplomatsko-politična korespondenca, da pomeni Beckov obisk po obisku uglednih članov nemške vlade v Varšavi, ki so obnovili stike s poljskimi državniki, novo priložnost za poglobitev vzajemnih odnošajev.

Vznemirjenje v francoskih krogih

Nemška javnost pozdravlja prvi obisk poljskega državnika v Berlinu tem bolj, ker vidi v njem ponoven dokaz za uspeh politike miru in sporazuma, ki je glavna karakteristika nemško-poljskega razmerja od januarja 1934 in ker zastopa Poljsko minister Beck, ki je bil eden izmed največjih zaupnikov pokojnega maršala Pilsudskega. Beck je imel zelo pomembno vlogo v široki in dalekosežni politiki, ki je pripeljala do zblizanja med Poljaki in Nemci. Ta obisk poljskega gosta daje možnost za prvi neposredni razgovor s Hitlerjem. Osebnost stik med dvema državnikoma, ki stojita na skupnem temelju brez predsodkov, bo brez dvoma obrodil rezultate, ki bodo pripomogli k praktičnemu delu za splošni mir do čim večjih uspehov.

V znamenju nadaljevanja poljsko-nemškega sodelovanja

Varšava, 3. julija. AA. Današnji listi priobčujejo razen obširnega programa o bivanju zunanjega ministra Becka v Berlinu tudi mnogo citatov nemških listov o tem obisku.

»Kurier Porań« pravi, da pomeni Beckov obisk v Berlinu nadaljevanje nemško-poljskega sodelovanja v interesu poljskega miru in delo za nadaljno izgradnjo dobre sosesčine med Poljsko in Nemčijo, ki je tako važna za evropski mir. List pravi, da bo Beck imel razgovore s Hitlerjem in zunanjim ministrom v. Neurathom o vseh perečih političnih problemih. Claukar pravi, da je Poljska trdno odločena nadaljevati svojo politiko v duhu maršala Pilsudskega.

Drugi organ vladnega labora. »Kurier Warszawski«, ki je blizu industrijskim krogom, pa

Abesinija ruši „fronto velesil“ ...

Angleži za odločen nastop proti Italiji

Italijansko-abesinski spor mora pred DN! — Zunanji minister Hoare poda danes novo izjavo o sporu — Seja ministrskega sveta — Anglija se posvetuje s Francijo — Italijanska reakcija na Edenove izjave

London, 3. julija. AA. Današnji »Daily Telegraph« piše o ekspoziji, ki ga bo jutri podal v imenu vlade v spodnji zbornici zunanji minister sir Samuel Hoare. List pravi, da bo glavni namen tega ekspozija odstranitev nezaupanja, ki ga je v Parizu ustvarila sklenitev britansko-nemškega pomorskega sporazuma. List trdi, da je bil Laval nekaj časa pripravljen pokazati več razumevanja za nedavni nastop Velike Britanije, zadnje čase je pa postal spet nepristopnejši. Temu je po sodbi lista vzrok predvsem poskus Velike Britanije, da zoper voljo Francije intervenira v italijansko-abesinski spor in pa to, da italijanska vlada ni hotela naknadno obvestiti francoske vlade o vseh podrobnostih britansko-nemškega pomorskega sporazuma.

V svoji jutrišnji deklaraciji, zaključuje list, bo skušal Samuel Hoare kolikor le mogoče popraviti škodo, storjeno na področju francosko-britanskega razmerja.

Angleško javno mnenje za odločno akcijo proti Italiji

Za danes pa je napovedana ministrska seja. To bo prvi sestanek ministrskega sveta po Edenovi vrnitvi iz Pariza in Rima. Nekateri današnji jutranjki mislijo, da bodo na današnji ministrski seji sprejeli zelo važne načelne sklepe o britanski zunanji politiki. Vsekakor bo

Avstrijo in njen sedanji režim! Ali res ne čulijo na Dunaju, da je to malo preveč zahtevano? Ali res mislijo na Dunaju, da smo kar srečni, če se moremo žrtvovati za tuje interese?

Tem večja je zato naša dolžnost, da povemo tako v Parizu ko v Rimu, da nas

ministrski svet določil glavne obrise izjave, ki jo bo vlada dala na jutrišnji seji spodnje zbornice o zunanji politiki.

Delavski »Daily Herald« pravi med drugim, da se bo morala današnja ministrska seja resno posvetiti italijansko-abesinskemu sporu, ki postaja po sodbi tega lista čedalje nevarnejši. Glavni organ delavske stranke pripominja, da mora britanska vlada neglede na politične posledice svojega stališča zahtevati odločno akcijo Društva narodov zoper Italijo, ki podira, tako pravi list, najosnovnejše določbe pakta Društva narodov.

Naloga DN

London, 3. julija. Današnji »News Chronicle« priobčuje članek Vernona Burtleta, ki se bavi med drugim tudi z italijansko-abesinskim sporom. Pisen je jasno, da je Italija trdno odločena začeti osvajačno vojno proti Abesiniji. Po njegovi sodbi bi bila najslabša ureditev tega spora, če bi Društvo narodov platonsko obsodilo italijanski napad na Abesinijo, ne bi pa ničesar dejanskega ukrenilo, da se ta napad prepreči.

Italijani trmoglavno odklanjajo

Rim, 3. julija. AA. Snočnji listi zelo energično protestirajo proti izjavi, ki jo je dal

Današnja številka vsebuje:

Naši odnošaji z Avstrijo
Slike iz parlamenta
Celjski župan dr. Goričan v ostavki
Uspeh pionirjev praktične šole
Neusmerjenost in oviranje hotenja naše mladine
K sanaciji našega gospodarstva

Vreme

v naši državi od 3. 7. 1935.

K r a j	Barometer	Temperatura		Padavine v m/m
		najnižja	najvišja	
Ljubljana	765.7	18	27	3.8
Maribor	766.6	18	29	—
Zagreb	765.5	20	33	1.0
Beograd	765.3	18	32	—
Sarajevo	766.9	12	—	—
Skoplje	767.5	13	32	—
Split	765.4	22	33	—
Kotor	766.2	20	—	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljubljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

Novi Sad: Spremenljivo oblačno, na večjem severnem in zapadnem delu so mogoče še lokalne nevihte. Na jugu in v Primorju bo jasno vreme. Sonce vzhaja ob 3.55 in zalze ob 19.28.

Dunaj: V Severnih Alpah nagnjenje k nevihtam, temperatura se bo polagoma zvišala. V Južnih Alpah pretežno jasno vreme, hladneje in nagnjenje k nevihtam.

poudarja, da je to prvi poljski uradni obisk v Berlinu. List izraža prepričanje, da bo ta obisk mnogo pripomogel k nadaljnjemu razvoju dobrega prijateljstva med Poljsko in Nemčijo.

Po želji Hitlerja ...

Pariz, 3. julija. Havas poroča: Današnji listi se precej obširno bavijo z obiskom poljskega zunanjega ministra g. Becka v Berlinu. »Petit Parisien« pravi med drugim: Evo novega obiska v duhu sporazuma v dveh po metodi, ki je Hitlerju tako draga! Francija mora budno spremljati ta obisk in berlinske poljsko-nemške razgovore.

»Echo de Paris« pa pravi med drugim, da ima vtis, da je sodelovanje s tretjim Rajhom postala glavna točka poljske zunanje politike. List trdi, da je pred tem obiskom prišlo do precej vidnih nesoglasij v poljskem ministrskem svetu in da je treba pričakovati, da se bo poljska zunanja politika v ne preveč daljni bodočnosti vrnila na drugo, primernejšo linijo.

britanski minister za Društvo narodov Eden. »Giornale d'Italia« pravi, da angleški predlogi prav nič niso upoštevali italijanskega stališča v njenem sporu z Abesinijo, zato ti predlogi ne samo ne bodo mogli pripomoči k ureditvi spora, temveč ga tudi ne bodo mogli odgoditi. Odstop morskega pristanišča Abesiniji bi dejansko pomenil gospodarski dobiček za Anglijo — v škodo Italije. Tudi teritorialne ponudbe Anglije, bi Italija odklonila, ker bi z odstopom pokrajine Ogaden dobila samo novo neplodno in puščavsko pokrajino, katere gospodarska vrednost je enaka ničli.

»Tribuna« piše o zakulisnih namerah, ki jih je imel Eden, ko je postavljati svoje predloge. Njegovi predlogi dopuščajo resen dvom o iskrenosti angleških namer glede Abesinije.

»Ne za pašnike in vodnjake, nam gre za varnost!« ...

Tudi »Popolo d'Italia« vnovič poudarja, da je britanski predlog o Abesiniji nesprejemljiv. List pravi, da je že čas, da v Veliki Britaniji izprevidijo, da Italiji v Afriki ne gre v prvi vrsti za dobre pašnike in vodnjake, temveč do varnosti njene kolonialne posesti in do tega, da v Afriki ne bodo zapostavljali velikega naroda, ki se je v svetovni vojni junaško boril za skupno zmago.

Aleksandrija, 3. julija. AA. Italijanski poslanik grof Pilinano je odpoklican v Rim. Na njegovo mesto pride po vsej priliki sedanji poslanik v Tangerju Gigi Pelegrino, bivši šef kabineta Grandija.

Izpod šita in rešeta „Slovenskega Naroda“

Kako nastajajo velesenzacionalne vesti

Vroči so dnevi, vroča je tudi za marsikoga politična situacija, pa ni končno čudno, če se pojavljajo v listih tudi tako strašne vesti, da postaja ljudem kar vroče pri srečanju. Takšno strašno vest je serviral včeraj popoldne »Slovenski Narod« svojim potrpežljivim bralcem. Nekaj strašnega se je pripravljalo. Vlada Jevtić-Marušić je pripravljala režim »svojevrsne« diktature. Vseh svojih političnih nasprotnikov se je hotela znebiti na ta način, da bi jih konfinirala v posebnih koncentracijskih taboriščih v od vsega sveta odrezanih krajih Črne gore in Bosne. Med temi konfiniranci bi bili tudi oni, ki so nastopili proti Marušićevim kandidatom. Do tega preganjanja pa ni prišlo, ker je preje padla vlada g. Jevtića.

Vsa ta velesenzacionalna vest o groznih namerah Jevtić-Marušićeve vlade (od kdaj ta čast dr. Marušić? op. ured.), diši tako zelo po vročih pasjih dnevih, da bi zlorabljali potrpežljivost bralcev, če bi to res tatarsko vest zavračali. Tembolj, ker je vse bolj zanimivo, kako je »Slovenski Narod« do te vesti prišel in ker nudi ta vest »Sl. N.« dragocen prispevek o načinu, kako poroča »Slovenski Narod«. Zato bomo malo obširnejši:

Originalni vir

notica v »Vremenu«, iz katere je posnel »Slovenski Narod« svojo senzacionalno, se je glasila:

»Po poročilu zagrebških »Novosti« je bivša vlada g. B. Jevtića pripravljala vrsto odredb, ki jih je hotela podvzeti proti svojim političnim nasprotnikom. Tako se trdi, da bi morala biti cela vrsta uglednih političnih osebnosti celo konfiniranih. »Novosti« poročajo o tem naslednje:

»Bivša vlada g. Jevtića je pripravljala celo vrsto odredb, ki bi se morale uporabiti proti nasprotnikom te vlade. Nekateri ekstremni elementi, ki so spadali v okolico g. Jevtića, so predlagali bolj energičen nastop proti opoziciji.

V svojih zadnjih dneh je vlada g. Jevtića pripravila večji seznam političnih oseb, ki naj bi se internirale v nekem majhnem bosanskem mestu. V tem seznamu je bilo nad 100 znanih osebnosti iz opozicije. Toda do izvedbe teh internacij ni prišlo zbog nepričakovanega padca vlade g. Jevtića. V tem seznamu za interniranje je bil tudi en član naše beograjske redakcije. — O tem seznamu se v političnih krogih mnogo govori.

Iz te vesti pa je »Slovenski Narod« skoval to senzacionalno:

»Demokracija in svoboda, ki sta jo pripravljala gg. Jevtić in dr. Marušić

Beograd, 3. julija r. »Vreme« poroča, sklicujoč se na slična poročila zagrebških »Novosti«, da je vlada Jevtić-Marušić pripravljala režim »svojevrsne« diktature. Računajoč s tem, da bo imela v parlamentu pohlevno in pokorno večino, ki bo šla za njo čez drn in strn, se je nameravala znebiti vseh svojih protivnikov na ta način, da bi jih konfinirala v posebnih koncentracijskih taboriščih. Za taborišče so bili že določeni mali, od vsega sveta odrezani kraji v Bosni in Črni gori. Že takoj po volitvah so dobili sreski načelniki preko banskih uprav nalog, naj takoj stavijo predloge, koga bi bilo treba konfinirati. V navodilih je bilo rečeno, da je treba predlagati predvsem one, ki so pri zadnjih volitvah nastopali proti Jevtićevim kandidatom, v Sloveniji pa proti Marušićevim kandidatom. Na listi, ki je bila že sestavljena, je bilo okrog sto uglednih političnih ljudi, v Sloveniji celo nekaj takih, ki so se svojočasno prištevali med »pridobljene«. Do izvršitve tega načrta pa ni prišlo, ker je Jevtićev režim docela nenadno popolnoma skrahiral. V političnih krogih sedaj mnogo razpravljajo o tej propadli akciji Jevtića in njegove ožje okolice in jo živo komentirajo.

Mirno moremo dostaviti, da v Sloveniji živo komentirajo tudi način poročanja »Slovenskega Naroda«. Kako resno pa je vzeti vest »Novosti«, dokazuje

komentar »Obzora«

ki se tako-le norčuje iz vesti »Novosti«. Zagreb, 2. julija. Vsa javnost spremlja s posebnim razpoloženjem metamorfozo tukajšnjih »Novosti«, ki niso čakale niti 24 ur po padcu vlade B. Jevtića, da se prilagode novu situaciji. Danes pa je javnost izvedela, da so bile »Novosti« v opoziciji za časa vlade B. Jevtića. Naravno, da javnost tega noče verjeti, toda »Novosti« so se potrudile, da objavijo o tem dokaz. Res je sicer, da ti dokazi niso ravno oprijemljivi,

Zaradi pokvarjene telefonske zveze z Beogradom so v današnji številki deloma izostala beograjska telefonska poročila. Prosimo naše čitatelje, da to blagovolijo upoštevati.

V pričakovanju vladne deklaracije

Beograd, 3. julija. V tukajšnjih političnih krogih se nestrno pričakuje jutrišnji dan, ko bo vlada dr. Milana Stojadinovića podala v parlamentu programatično deklaracijo. Kakor smo zvedeli na pristojnem mestu, bodo jutri ob 10. uri prenašale vladno deklaracijo vse jugoslovanske radijske postaje. Vladni krogi pričakujejo, da bo večina narodnih poslancev za zaupnico vladi

in bo vlada brez pretresljajev prešla na dnevni red.

Beograd, 3. julija. Velika večina narodnih poslancev je že prispela v Beograd, za danes zvečer pa se pričakujejo še ostali. Pričakuje se, da bo udeležba v parlamentu malone polnoštevilna kljub veliki vročini, ki vlada po vsej državi. Tudi večina senatorjev se je vrnila v Beograd, ker je, kakor znano, za jutri sklicana tudi seja senata.

Amnestija za prestopke za časa volitev

Beograd, 3. julija. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., po milosti božji in volji naroda, kralja Jugoslavije, je kraljevsko namestništvo na predlog notranjega ministra in v skladu s čl. 30. ustave odredilo in odreja: da se izroče pozabljenju vse krivde političnega značaja, storjene pri volitvah narodnih poslancev v narodno skupščino v dobi od razpisa volitev, to je od 6. februarja t. l., pa do dne razglasitve tega ukaza, za katerih preiskavo in sodbo so pristojne splošne upravne ali državne krajevne policijske oblasti in katerih razsodbe za omenjena dela so te oblasti izrekle. Izdane, a še ne izterjane denarne globe se ne bodo izterjale, še izterjane pa ne bodo vrnjene.

Podpore za pobijanje živinskih kužnih bolezni

Beograd, 3. julija. AA. Z odlokom kmetijskega ministra so dovoljeni tile krediti kr. banskim

upravam: v Ljubljani 40.000 Din, v Zagrebu 60.000 Din, v Splitu 40.000 Din, v Banji Luki 50.000 Din, v Sarajevu 70.000 Din, v Novem Sadu 80.000 Din, na Cetinju 30.000 Din, v Nišu 70.000 Din in v Skoplju 50.000 Din.

Te podpore bodo banovine porabile za nabavo diagnostičnih sredstev in razkuževalnega materiala za pobijanje živinskih kužnih bolezni.

Sprejemi pri pravosodnem ministru

Beograd, 3. julija. AA. Pravosodni minister bo sprejemal senatorje, narodne poslance in ostalo občinstvo samo ob torkih, sredah, petkih in sobotah od 9. do 12.30. Popoldne ne bo sprejemal. Ob ponedeljkih in četrtek bo minister reševal resne posle.

Premestitev

Beograd, 3. julija. Premješčen je za agrarnega referenta k sreskemu načelstvu v Ljubljani Matko Brnčić, agrarni referent v Šesti skupini na sreskemu načelstvu v Varaždinu.

Slovenski poslanci in akademška mladina za ljubljansko univerzitetno knjižnico

Ljubljana, 3. julija. Slovenski poslanci so včeraj odposlali predsedniku vlade, ministru za finance in pravosodnemu ministru brzojavke, v katerih so zaprosili, da se postavka za univerzitetno knjižnico v Ljubljani, ki je pri proračunu bila črtana, vnese ponovno v proračun za bodoče proračunsko leto. V tej zvezi je odpoštovala v Beograd tudi deputacija visokošolcev, da

pri pristojnih oblastih intervenira, da se končno zadeva ljubljanske univerzitetne knjižnice spravi na dnevni red. Za realizacijo te najvažnejše slovenske kulturne institucije stoji ves slovenski narod kompaktno in neomajno. Prepričani smo, da bodo slovenski poslanci in visokošolci dosegli zaželjeni uspeh in pravico.

Celjski župan dr. Goričan v ostavki

Celje, 4. julija

Predsednik mestne občine celjske g. dr. Alojzij Goričan je podal ostavko in objavil tole obvestilo:

»Že 13. junija t. l. sem podal ostavko na položaj predsednika mestne občine v roke gospoda bana s prošnjo, da bi me razrešil. Ker ne morem prejudicirati odloči-

tvam svojega naslednika, ne morem predpostaviti seji, ki bi se imela vršiti 4. t. m. Preklecujem zaradi tega na 4. t. m. določeno plenarno sejo mestnega sveta.

Cujemo, da ostavka vkljub urgenci še ni bila sprejeta. Zadeva se komplicira z dejstvom, da Celje po smrti g. Ravnikarja nima podžupana.

IV. Mariborski teden

Kakor znano bo IV. Mariborski teden od 3. do 11. avgusta t. l. Letošnja industrijsko-gospodarsko-kulturna revija našega severnega ozemlja bo na istem prostoru kot doslej, samo v mnogo večjem obsegu. Uprava »Mariborskega tedna« je dobila na razpolago tudi prostor za unionsko pivovarno in bo tako kompleks Mariborskega tedna mnogo večji od dosedanjih, kar bo prireditvi le v prid.

V kako velikem obsegu je zamišljen letošnji Mariborski teden, nam dokazuje pester in nadvse zanimiv program raznovrstnih prireditev. V okviru M. T. bodo prirejene številne razstave, vršilo se bo več kongresov in zanimivi bodo mnogi turnirji, tekme ter najrazličnejše atrakcije.

Razstave: tekstilna, splošno industrijska, obrtna, fotoamaterska, razstava čistokrvnih psov, tujsko-pometna, vrtnarska, propagandna, razstava kulturnega dela naše severne meje (priredi Zveza kulturnih društev v Mariboru), akvarijska in razstava narodnih noš ter ročnih del.

Kongresi in druge prireditve: Mednarodni kongres gluhotih, znanstveni sestanek Jugoslovanskega kirurškega društva, 15letnica Peruna in še druge.

Turnirji in tekme: mednarodni plesni turnir, medmestni šahovski turnir, drž. prvenstvene tekme v plavanju in skokih na Mariborskem otoku, mednarodne veslaške tekme na Dravi, lahkoatletsko prvenstvo Maribora, nogomet, tenis in table-tenis.

Atrakeje: najrazličnejše v Mariboru še nikdar videne, ki bodo vzbujale občudovanje in veselje pri vseh obiskovalcih M. T.

Ze navedeni spored »Mariborskega tedna« nas zagotavlja, da bo prireditev res na izredni

vendar so ipak objavljeni. »Novosti« namreč poročajo, da se je v seznamu ljudi, ki jih je hotela vlada B. Jevtića v zadnjem hipu internirati, pa je bila preprečena s prihodom vlade dr. Stojadinovića, nahajala tudi en njihov beograjski sodružnik. To je najbrže dokaz, da so bile »Novosti« v resnici v opoziciji za časa vlade g. B. Jevtića, kakor tudi za časa vlade Uzunovića in Sršića. Kdor pa tega ne verjame, naj spremlja današnje pisavo »No-

vosti«. Izgleda, da so »Novosti« v resnici zelo nevaren podpornik vseh vlad, ker jih one dejansko rušijo. Drugače si ni mogoče raztolmačiti, kako bi vlada B. Jevtića mogla nameravati internirati kakega člana redakcije »Novosti«.

Mislimo, da ta komentar zadostuje za razsodnega človeka.

Vendar pa je poskrbljeno, kakor se nam poroča, da bo dobil »Slovenski Narod« še drug primeren odgovor.

Slike iz parlamenta

I.

Beograd, 2. julija.

V ulici Kralja Milana, ki vodi kot ena najprometnejših žil naše prestolice od Terazij proti Slaviji, stoji nasproti znanega Cvetnega trga lično enonadstropno poslopje s širokimi in visokimi okni. Ta hiša je v prejšnjih časih služila za jahalnico, pred dobrimi štirimi leti pa še za beograjsko dramo. Danes stojijo pred tem poslopjem orožniki in vsako poulično dele te lahko pouči, da služi danes to poslopje za našo narodno skupščino. To je sedaj že tretje poslopje, ki služi začasno jugoslovanskemu parlamentu. V poslopiju, ki je služilo za prve sestanke narodnega predstavništva v Jugoslaviji na ulici Miloša Velikog je dandanes nameščen Prosvetni kino ki za male denarje razveseljuje beograjske mladež. — V drugem poslopiju, v katerem so se odigrali tragični zgodovinski dnevi 20. junija 1928, — danes nameščen višje vojno sodišče. Bog — čemu bo služilo to, tretje poslopje, ko se naš parlament preseli v reprezentacijsko palačo narodne skupščine, ki jo sedaj dokončujejo v Aleksandrovi ulici?

Okrog sedanjega poslopja narodne skupščine je ob rednih sestankih poslancev neverjetno živo. Poleg tistih srečanj, ki vstopajo in odhajajo iz poslopja (to so poslanci, časniki, uradniki itd.), se zbira okrog parlamenta tudi »sirotinja« — navadno brezposelni ljudje, ki jih je usoda vrgla v prestolninski vrvež in se v njem niso znašli. Sedaj tavajo okoli in sleherni med njimi išče med gospodo, ki prihaja in odhaja, poslance svojega sreza, kateremu potoži svoje gorje in ga poprosi nujne pomoči. Čestokrat se konča tako molodovanje z »banko«, ki jo stisne poslanec svojemu siromasemu rojaku, ali pa tudi s krepkim: »Gubi se!« — kakor kdo zasluži.

V narodno skupščino ni tako lahko priti, če nisi »privilegiran«, t. j. poslanec, novinar ali visok uradnik. Parlament ima svojo policijo, ki budno pazi, da se ne zavleče v poslopje nepridiprav z nečistimi nameni. K sejam parlamenta te lahko spravi samo narodni poslanec, ki za te osebo jamči. Potem dobiš zeleno vstopnico, s katero te spuste na eno od skupščinskih galerij.

Čim vstopiš v notranjost poslopja, se znajdeš v nekakem holu, iz katerega vodijo na levo vrata v skupščinski bife, v katerem se poslanci, novinarji, pa tudi ostali »narodni krepča«. Ta bife posebno prav pride v času dolgotrajnih proračunskih sej, ki trajajo večkrat do bele zore. Tačas vrši bife pravo samaritansko službo. Dvoje vrat na desno, vodi iz hola naravnost v zbornično dvorano. Vstop v zbornico skozi ta vrata imajo sveda samo narodni očetje. Redkokdaj se zmoti kak aktivni minister, da bi stopil pri teh vratih v zbornico. Ministri imajo svoj vhod v poslopje parlamenta na zadnji strani, od koder gredo skozi skupščinske kuloarje v zbornično dvorano po drugi poti, kakor gospodje poslanci. Posebni vhod v zbornico jim je najbližji do ministrskih klopi, ki pa so sveda primerno tapacirane in postavljene v ospredju en face proti poslanskim klopi.

Iz hola vodijo dvojne stopnice v prvo nadstropje in od tu k prvi in drugi galeriji, ki je namenjena za občinstvo.

Poslopje, ki je bilo namenjeno za prve skupščinske seje po 6. januarju 1929, je bilo premajhno, da bi odgovarjalo docela potrebami parlamenta. Zato so morali poslopje samo močno preurediti in prvotnemu poslopiju prizidati še dvoje poslopij, v katerih so namestili prostore za predsedništvo narodne skupščine, prostore za stenografe, časnikiarje, skupščinske odbore in skupščinsko administracijo, ki ni ravno maloštevilna. Tudi ministrom je bilo treba odrediti posebne sobe, v katerih lahko v času čakanja na skupščinske seje sprejemajo narodne poslance. Toda kljub prizidanim poslopijem občutiti takoj na prvi korak, da prostori ne zadostajo.

Zato se skupščinska atmosfera ustvarja bolj v klubskih prostorih, ki se nahajajo v prilličju, prvem in drugem nadstropju. V prilličju so se v prvi klubski prostor spravili nekateri hrvatski in bosanski poslanci, v prvem nadstropju je gros srbskih poslancev, tretji klubski prostor pa je domena slovenskih in srbskih poslancev. V vseh teh prostorih imajo poslanci točno odredene sedeže pri dolgih, zeleno pobarvanih mizah, ki so opremljene z vsemi pisarniškimi potrebščinami. Vsaka klubska soba ima tudi potrebno število telefonov, ki so stalno v prometu.

Pot do prostorov, ki jih je predsedništvo narodne skupščine namenilo časnikiarjem, vodi po ozkem hodniku, v katerem se komaj ognete enemu samemu človeku. V prizidku prvega nadstropja sta odredeni za novinarje dve sobi, opremljeni s telefoni, pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami. Kadarkoli je zasedanje skupščine, se v teh sobah gnete vse polno časnikiarjev, ki zastopajo domače in inozemske liste. Stenografski biro dostavlja časnikiarjem govore narodnih poslancev, pravkar izgovorjene v zbornici. V minuti so ti govori razgrabljeni in diktirani redakcijam beograjskih, zagrebških, ljubljanskih in drugih listov.

Uspehi pionirjev praktične šole

K razstavi meščanskih šol

Menda pred petimi leti je Slovenija šola spoznala, kaj so meščanske šole in kaj znajo, ko je občudovala njih razstavo na velesejnu. Resnično občudovala, pravimo, saj do tedaj nikoli niti slutiti ni, da je meščanska šola po eni strani tudi prava umetniška šola, na drugi pa učilnica in priprava za najrazličnejše obrti. Rekli bi lahko celo, da brez meščanske šole danes nikdo več ne more postati mojster, ker se tu nauči sam izdelovati osnutke in vzorce za svoje izdelke.

Takrat smo torej videli, kaj meščanske šole znajo, ob sedanjem kongresu nam je pa učiteljsvo meščanskih šol pokazalo, kako svoje učence teh del nauči. Razstava je namreč urejena metoditno in je namenjena sicer občinstvu, v prvi vrsti pa vendar učiteljsvu samemu, da se uče drug od drugega. Zares je mnogo pobud in originalnih zasnov, ki bodo prav mnogo koristile napredku, zlasti pa samoniklosti naših šol.

V šestih dvorah Waldherijeve palače v Beethovni ulici, kjer je bila prej III. realna gimnazija, razstavlja okrog 20 dekliških in deških meščanskih šol iz vse banovine. Ni jih treba imenovati, ker razstava tvori celoto in ni nikakega tekmovalstva niti med učiteljsvom, niti med izdelki njih učenk in učencev.

Prva dvorana je posvečena spominu Viteškega kralja Aleksandra I., ki je njegova smrt zarezala najgloblješko rano v srce naše mladine. Ta razstava to trditev sama dokazuje na najčistejši način. Predvsem so posvetili svoje najboljši moči in vso ljubezen pleteti do svojega oboževanega prijatelja-kralja risarji in slikarji. Prav tako pa tudi intarzerji in celo vezilje. Marsikaj spretnosti in talenta je tu, še več pa pristnega občutka.

Zadnja dvorana je temelj vsemu ostalemu pouku risanja, ker nam prikazuje metode geometričnega risanja. Vidimo že prav mnogo preciznosti in pri koloriranju tudi že mnogo dobre tehnike, razen tega pa jasno opazujemo, da tudi la pouk ves stremi za praktičnostjo. Konstruirajo razno orodje in delajo tudi že načrte za preprosto hišno opravilo in celo za male hišice. Seveda so tu razstavljeni tudi geometrični modeli, ki so jih učenci napravili sami. Razstava je v tej sobi zaključena z listom za odraslo mladino »Zlatorog«, ki ga že tri leta s prav lepim uspehom izdaja društvo Jugoslovanskega učiteljsva meščanskih šol. Ostale štiri dvorane nam pa kažejo razvoj risanja in slikanja ter raznih ročnih del od I. do IV. razreda, a o tem jutri.

Petdesetletnica višnjegorskih gasilcev

V Višnjigori se nam obeta v dneh 6. in 7. julija prav lepa slavlje. Naše mesto se pripravljajo na svečano proslavo 50 letnega obstoja gasilske čete. Vsi Višnjani se zavedajo, kaj pomeni taka doba obstoja društva, zato so se s tem večjo vrnomo poprijeli vseh priprav.

Bilo je l. 1885. Zelenice še ni bilo v dolini pod mestom. V onih časih se je še šopirila po naših krajih blažena nemščina. V tisti dobi je zbral okoli sebe g. Gilly Peter ml. 6 mladih pevcev, ki so pod njegovim vodstvom zasloveli po višnjegorski dolini. A mala, a agilna pevska četa je bila kader poznejšega požarnega društva naše doline. Na šoli v Višnji gori je služboval takrat — danes že pokojni — Skrbinec Janko, ki se je tem mladim idealistom pridružil. Med temi je vzklikla zamisel, ustanoviti si v Višnji gori požarno društvo.

Takoj po ustanovitvi je šlo društvo že lepo četo 40 navdušenih sodelavcev, ki so si na čelo postavili nadučitelja Skrbince Janka. Namestnik tega je pa bil ena najuglednejših višnjegorskih osebnosti Gilly Peter starejši. Glavni trobenlač društva je bil Paik Jožef, njegov namestnik pa Mihael Jožef.

Društvo je obstajalo, ni pa imelo prav ničesar. Člani so si v najkrajšem času nabavili svoje lastne parade uniforme in še isto leto so za društvo kupili hišo, bivšo mesnico Nandolovega Janeza, in jo adaptirali. Mesto Višnja gora je imelo v tistih časih ročno brizgalno in 2 berglovki. Ta inventar je prevzelo novo društvo, ki je bilo od tedaj naprej vedno in ob vsakem času na straži ter vsakemu nesebično v pomoč. Večina jih je odšla v večnost in današnja mlajša generacija samo iz pripovedovanja starih in osivelih veteranov zveza, da je živel nekoč v Višnji gori »Brajdelc«, »Himčev Tonček«, »Bartelj« in drugi. Družine: Perko, Paik, Vovk, Koricki, Kamenčan, Planinšek, Vidic, Turk, Sešek, Starec, Zajc so bile dolgo dobo kader gasilnega društva v Višnji gori. Od prvih članov žive še: gg. Gilly Peter, viš. poštni oficial v pokoju, Paik Nace, Planinšek Franc, Kastelec Jožef in Zajc Matija. — Naši predpodniki so hoteli na

pomoč že skoraj pred polstoletjem v Vel. Pece v fari St. Vid, kjer je eden največjih požarov, kar jih je doživelo društvo, upelil vso vas. Oslala je od vsega le cerkev.

Po daljši dobi je prevzel vodstvo društva Škulca Jože, vulgo »Polček«. Za njim je nastopil mladi, temperamentni in upolniti višnjegorski trgovec in župan Perko Anton. Pod njegovim vodstvom se je življenje v društvu poživilo in velika škoda za društvo je bila, da je smrt vse prežgodaj pokosila to mlado, ambiciozno življenje.

Za tem so vodili gasilce: Zavodnik Anton, Sešek Alojzij, Omaha Mijo, Bregar Ignacij, Volk Jožef, Praznik Josip. Danes predseduje četi Škulca Josip, posestnik v Višnji gori.

Društvo je vedno gojilo nacionalno zavest, lepo slovensko petje in imelo je celo svojo lastno godbo na pihala. Danes ima gasilska četa dokajšnje število lastnih oblek, tako paradih kakor delavnih. Ponaša se z eno prvih motorov, ima razleto letstvo in dokaj drugega pribora.

In letos v dneh 6. in 7. julija praznuje četa Višnja gora svoj zlati jubilej — svojo 50 letnico. Ob tej priliki razvije tudi svoj prapor. Kako zelo resno in kako lepe naloge so se poprijeli naši gasilci, dokazuje tudi to, da je prevzel pokroviteljstvo nad vso prirediteljo g. ban dr. Dinko Puc, ki bo tudi kumoval našemu novemu praporu. Za vso to smo mu mi Višnjegorci iskreno hvaležni.

Višnja gora se z vso svojo okolico veseli teh dni ter v radosti pričakuje številnih svojih prijateljev od blizu in daleč.

V soboto zvečer bo v seškoli dvorani slavnostna akademija, kjer bodo najstarejši še živeči člani odlikovani z diplomami. Takoj po akademiji bo mirozov po mestu, ki bo slavnostno razsvetljeno. Po vseh gričih bodo goreli kresovi.

Nedeljsko jutro nam pripelje drage goste iz vseh različnih krajev. Napovedana je maša na prostem, po tej pa nastopi najslavesnejši trobutek: blagoslovitev novega prapora, ki je izdelan pod vodstvom priznanega strokovjaka g. Račiča Boža v Ljubljani. *Opis iz krogov*

Dopis iz krogov naših likovnih umetnikov

Ljubljana, 3. julija.

Iz krogov naših likovnih umetnikov smo prejeli dopis, ki ga v celoti objavljamo:

Spoštovani gospod urednik!

Ze nekaj let opazujemo pojave in razvoj naše likovne umetnosti. Zlasti nas zanima vsaka javna in kritična beseda o teh pojavih ter odnos našega časopisa, vodilnih časnikarjev in občinstva do nje. Povsem pravilno in utemeljeno je dejstvo, da je vsako razstavljeno in javno prikazano delo podvrženo javni presoji in kritiki. Javno mnenje pa ima lahko več strani. Pri nas je zadnji čas v navadi, da se publicira le ena stran javnega mnenja, druga pa ostane javnosti skrita. Kritikom, ki slučajno ne spadajo v monopolni trust trenutnega umetnostnega režima, ni dana svobodna beseda.

V zadnjem času smo imeli več umetnostnih razstav in je bilo zato napisanih mnogo ocen, vsekakor več, nego jih je bilo objavljenih. Dovolite nam, spoštovani gospod urednik, da Vas vljudno vprašamo, zakaj se dopušta, da se naša umetnost zastruplja z demagoštvom in politiko? Čemu bežati občinstvo s frazami in fatomorgano?

S takim postopanjem se ubija v našem človeku smisel za umetnost. Mesto da bi ga poštna kritika vzgajala, ga z napač-

nimi metodami uničuje. Občinstvo utegne radi tega postati brezbržno in zbegano. — Glede na te nezdružljive pojave v ozračju likovne umetnosti apeliramo na Vas, spoštovani gospod urednik, da pomagate vzpostaviti pri našem časopisju poštenje in pravičnost in kritiki, pred vsem pa svobodno besedo tudi onim umetnikom in estetom, ki niso vsiljivi »bogoiskatelji« in ekstremisti, temveč le tihi delavci v svetu duhovnih vrednot. — Prizadeti.

K dopisu moramo pripomniti, da je res, da kalijo pravilno ocenjevanje našega umetniškega ustvarjanja predsodki, ki izvirajo deloma iz umetno v razum naše kritike vcepljenih »nazorov«, deloma pa iz osebnega sovraštva in zagrenjenih duš, pa tudi golo kruhoborstvo ima dostikrat svojo odločilno besedo zraven.

Bomo pa pomagali vzpostaviti poštenje in pravičnost in kritiki na ta način, da bomo poročali kot neodvisen list, katerega ne more zastrupiti niti strankarstvo niti slučajno moderen nazor, niti jalov dogmatizem, na vseh umetnostnih področjih o storitvah, ki so pozitivne, ki dajo slutiti, da so plod pristne ustvarjalne sile in ne plod slabičev, ničemurnih stremuhov in kulturnih zajedavcev.

Smrt uglednega Mariborčana

V torek dopoldne je umrl v Mariboru znani mariborski trgovec g. Vilko Berdajs. Pokojnik je bil sin stare mariborske rodovine in se je že pred vojno mnogo udeleževal pri takratnem nacionalnem gibanju mariborskih Slovencev. Bil pa je tudi odličen trgovec ter dobrotnik štirajsoje mladine in revežev, za katere je imel vedno odprte roke. Sele pred dnevi so mu pokopali ženo Berto in nihče ni takrat mislil, da ji bo tako hitro sledil v večnost. Pogreb plemenitega pokojnika, bo danes ob 17. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju. Bodi mu ohranjen lep spomin med nami, žalujočim naše sožalje!

II. sklepna produkcija konservatorija

je prinesla poleg pevskih točk dokaj zanimivih nastopov instrumentalistov-gojencev in še izrecno poudarjeno onih glasbil, ki so se do nedavna pri nas tako malo gojili, da nismo mogli brez poklicnih glasbenikov iz opere sestaviti velikega orkestra. Šola in drž. konservatorij sta v teku zadnjih let storila mnogo za vzgojo naraščajo. Prizadevanje Orkestralnega društva Glasbene Matice za isti namen je tudi rodilo dobre sadove. In organizacija Saveza muzičara (sekcija Ljubljana) postavi danes na koncertni oder vsega upoštevanja in hvalevredni simfonični orkestralni korpus, v vseh instrumentalnih polno zaseden, zmnožen najtežjih nalog. Vsekakor zelo razveseljuje dejstvo za podvig našega glasbenega življenja, ki se dviga čedalje više s kulturnima centroma Zagrebom in Beogradom.

Na II. sklepni produkciji drž. konservatorija je zanimal najprej nastop fagotista g. Loparnika G., ki je spretno odigral Webrov koncert v D-duru. — Malo manj ugodno je učinkoval Mozartov koncert v D-duru, ki ga je prednašal g. Brdnik Josip (gozdni rog). Glazunova kvartet za trobila »In modo religioso« op. 38, v katerem so sodelovali gg. Sorn Maks (trobenta), Brdnik Josip (rog), prof. Karas Franc (l.poz.) in Pegan Leander (II. pozavna) je ostavil zadovoljiv dojem. — Klavirskih točk seveda ni manjkalo. Z uravnoteženo tehniko se je izkazala z J. Ravnikovim »Momentom« in Slavenškega »Srbskim napevom in plesom« gđ. Seifert Herta. — G. Burger Drago je silno ambiciozen pevec, ima pa jezikovno napako, ki moti. Treba jo bo odstraniti. — Nadarjenega g. Leskovicu suita, vzorno predvajana, je bila prijetna izprememba v sporedu. — Kot pevec izrednih glasovnih kvalitiet se je že ponovno predstavil g. Friderik Lupša. Zapel nam je tri skladbe. Vidno in slšno napreduje. Morda nima drž. konservatorij nobenega boljšega basista razven njega. — Pa še g. Helena Lapajnelova, naša fagotistka, se je postavila z A. Lajovicem »Tkalcem« in »Bujnimi vetrovi« v polju. — Produkcija je zaključil II. stavek godalnega kvarteta g. prof. Matije Tomea, ki je zadnje čase na vso moč produktiven kot skladatelj. Izbrano so ga odigrali gg. Prevorsek Uroš (I. gosli), gđ. Ornik Francka (II. gosli), Dermelj Albert (violeta) in g. Sivie Gustav (čelo). Bilanca dela šole drž. konservatorija je tudi s to produkcijo občutno pokazala pozitivni rezultat. P. B.

Velike žepne tatvine v kongresnem vrvežu

Ljubljana, 3. julija.

Kongresne dneve so zaradi velike gneče izrabili drzni žeparji. Javljenih je bilo policijski veliko število predmetov, k so neznano kako izginiti, pa so jih drugi spet našli. Zanimivo je, da je policija obenem s prijavitelno tatvino, prejela predmet, ki je bil ukraden. Tako je na primer nekdo izginita iz žepa zlaeta ura in verižica, drugi dan pa je nekdo našel v žepu to ura in verižico, o kateri ni vedel, kako je prišla v njegov žep. Nekdo je prijavil tatvino listnice, drugi dan pa je spet nekdo prinesel prav isto listnico v svojem žepu, češ da ne ve, kako je prišla listnica v njegov žep. Žepar v njej pač ni našel denarja in je zato listnico podtaknil komu v žep. Takih primerov je bilo še več, zato naj se vsi, ki so bili kakorkoli okradeni za časa kongresa, javijo na policijskem uradu za najdene predmete.

Ob priliki kongresa je bila pri izhodu na Stadion ukradena na sv. Petra in Pavla dan iz žepa Petelina Ivana iz Ribnice zlata moška, ameriška, dvokrovna ura in zlata verižica, vredna okrog 4500 dinarjev. — Na Tyrševi cesti v bližini kavarne Emona je bila v nedeljo ukradena iz žepa Lovreneu Komaru iz Ljubljane zlata verižica in srebrna dvokrovna ura v vrednosti 500 dinarjev. — Na Marijinem trgu pri tromostovju je bila ukradena iz žepa telovnika Ignacija Irkicu iz Ljubljane srebrna žepna ura in desela zlata verižica v obliki verige. Škode trpi 2000 dinarjev. — Na Miklošičevi cesti je bila iz hlačnega žepa ukradena Karolu Krušiču iz Ljubljane zlata dolga verižica in pa srebrna, starinska ura, ki je kazala mesece, dneve, minute in sekunde. Oškodovan je za

G. Ferdo Delak

je odpotoval v Salzburg, kjer bo obiskoval strokovno šolo za radiofonijo.

1500 dinarjev. — Na Miklošičevi cesti ali pa pred Stolnico je nekdo ukradel Petru Mozetiču iz žepa zlato uro in verižico v vrednosti 1500 dinarjev. — V stolnici je nekdo ukradel iz žepa Mirku Dermelju iz Ljubljane zlato uro in verižico v vrednosti 2000 dinarjev. — Pred stolnico je bila ukradena iz žepa Francu Ostroviču iz Vinjice nikelnasta ura in zlata verižica. Škode trpi 4000 Din. — Na Vodnikovem trgu je bila Francu Zemlji iz Ljubljane ukradena zlata, enokrovna ura in zlata do 40 cm dolga verižica, 5 mm debela iz podolgaslih štiroglatih členkov. Oškodovan je za 3500 Din. — V stolnici je nekdo ukradel Antonu Iskrji iz Polč uro in verižico v vrednosti 80 Din. — V frančiškanski cerkvi je bila ukradena iz žepa Ivanu Webru ura in verižica v vrednosti 200 dinarjev. — Francu Jeramu iz Ljubljane je nekdo pred stolnico izmaknil žepno uro in zlato, starinsko verižico. Uro je policija našla. — V frančiškanski je bila ukradena Ivani Černe iz ročne torbice denarnica s 100 Din in zlata damska ura. Oškodovana je za 800 dinarjev. — V frančiškanski cerkvi je bila istega dne ukradena iz hlačnega žepa listnica za 10.700 dinarjev golovine, legitimacija s fotografijo in razni listki. — Zupniku Leopoldu Erznu iz Sv. Križa pri Litiji je bila ukradena usnjata denarnica z 300 Din v bankovcih. — Pred vhodom na Stadion je nekdo ukradel Frančišku Majdiču iz Zagreba denarnico modre barve z vsebino 150 Din, vozni listek in zastavljalni list s številko 14.357. Škode trpi za 500 Din. — Na glavnem kolodvoru pa je bila v gneči ukradena Francu Rebernaku listnica s 700 Din in vojaško legitimacijo.

Vi

hočete nekoliko odpočitka in razbremenitve, bodisi zaradi starosti ali pa razširjenja podjetja.

Jaz

isknem odgovornega vodilnega mesta, star sem 39 let, trgovsko naobražen, obvladam 5 jezikov, posedujem organizatorične sposobnosti, sem iniciativen s petletno prakso na vodilnem mestu. Za eventuelno sodelovanje imam sredstva na razpolago. Poudarbo pod »Organizator« na upravo »Glas Naroda«.

Hrbenica

vsakega pridobnika je smotrna reklama, zasnovana in vodena po sodobnih načelih moderne prodajne tehnike. Z njo si pridobnik dela prostor v gneči konkurence. Z reklamo se pomika v ospredje in izvaja uspeh za uspehom. V kritičnih gospodarskih časih deluje reklama s podvojenim učinkom.

Mozeg

sodobne reklame je časopisni oglas v slogu in obliki, ki jamčita, da čitatelj oglasa ne bo prezrl.

Obraz

časopisnega oglasa je neodvisen tisk, ki prihaja med vse sloje naroda. In to samo tisk, ki nepotrjeno izraža ljudsko voljo in njegovo hotenje.

»Glas Narodac«

je tisti dnevnik, ki izpolnjuje vse gornje pogoje. To je pa tudi dnevnik, ki ne izvršuje samo Vaših naročil, pač pa Vam nudi vse nasvete in vso podporo, obenem pa jamči, da bo Vaš oglas na dostojni višini sodobne oglašne tehnike.

Pišito

naši upravi: Ljubljana Gajeva ulica 1.

Dnevni dogodki

× **Popravi!** V večeršnjem poročilu o slovesu papeževga legata kardinala dr. Hlonda sta pomotoma izostali imeni gg. mestnega načelnika dr. Vladimira Ravniharja in mestnega podnačelnika prof. Evgena Jareca.

× **Nenavadno ugrabljenje.** V Sarajevu je vzbudilo te dni veliko pozornost nasilno ugrabljenje 6 letnega otroka. Ločena žena vpokojenega oficirja je s pomočjo nekih svojih prijateljev ugrabila svojo hčerko, katero je služkinja ravno peljala na sprehod. Služkinjo so ugrabitelji s silo odstranili. Policija je takoj začela iskati mater in ugrabljenega otroka, pa ju ni mogla izslediti.

× **Gdč. Družovičeva** se je poslovila od Zagreba. Operna pevka gdč. Družovičeva se je v torku poslovila od zagrebške publike. Angažirana je za prihodnjo sezono v Gdansk. Poslovila se je v operi »Bocaccio«. Med kupleti so njeni kolegi vpletli originalne poslovnice verze in se tako poslavljali od svoje oboževane kolegice. Zeleli so ji tudi večjo srečo, pa tudi večjo gažo. Imenovali so jo zlato slovensko ptičico. Publika je njeno slovo izrabila za ponovne proteste proti sedanjemu upravniku zagrebškega gledališča g. Konjoviću.

× **10 samomorilcev-delavcev** v aprilu. Zagrebški listi poročajo, da je v aprilu umrlo v Zagrebu 238 delavcev in nameščencev, in sicer 194 žensk in 44 moških. Največ jih je umrlo za tuberkulozo, in sicer 88. Samomor je izvršilo 10 delavcev. Pri delu se jih je ponesrečilo 7. Med umrlih je bilo največ nekvalificiranih delavcev.

× **Sava vrača svoje žrtve.** Sava je izvršila svojo zadnjo žrtve krojaško pomočnico Anico Humeč, ki je pred dnevi v Zagrebu utonila. Reka jo je naplavila na bregu pri Dugem selu. Šla je s svojim prijateljem na Savo in se z njim kopala. Hotela se je tudi naučiti plavati in je šla sama v vodo. Zajel jo je vrtnec in deroča reka jo je odnesla.

Tovarna Lutz-pecí, Ljubljana-Siška

× **Gostje na Jadranu.** Zadnje dni prihaja na naše Primorje izredno mnogo letoviščarjev. Samo v Split se jih je pripeljalo zadnje dni okoli 1000. Odtod so se odpeljali v razna primorska kopališča.

× **»Službeni listi«** prinaša v svojem 53. kosu z dne 3. t. m.: 1. Pravilnik »Fonda gojenicev« pri zavodu za poboljševanje maloletnikov v Ljubljani. 2. Odločbo občne seje drž. sveta k čl. 180 car. zak. k odst. 2 § 272 uradniškega zakona in k § 38. zakona o poslovnem redu pri državnem svetu in državnih sodiščih. 3. Objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin v občinah Globoko, Leskovec, Log, Metlika, Metlika-okolica, Odranci, Orešje, Ovišče, St. Janž, Trbovlje, Trebeljevo in Vače. 4. »Prilogi« sta razpisani dve službeni mesti banovinskih cestarjev in pragmatično službeno mesto občinskega delovodje-pripravnika na Brezovici, srez Ljubljanski, 2 nabavna razpisa, razpis licitacije za oddajo del pri gradnji nove narodne šole v Starem logu pri Kočevju, bilanca Prometne banke d. d. v Ljubljani. Poleg tega je v listu več sodnih dražbenih in konkurznih razglasov ter 1 vpis v združni register.

× **Fotoamaterji na IV. Mariborskem tednu.** Zelo zanimiva in izredna posebnost letošnjega »Mariborskega tedna« bo med številnimi razstavami nedvomno velika fotoamaterska razstava. Čim so bili razpisani raznim fotoklubom razpisi za to razstavo, so se iz vseh krajev Jugoslavije pričeli prižigati fotoamaterji, med katerimi je mnogo znanih in odličnih amaterjev umetne fotografije tako, da bo razstava res vsestransko zadovoljivo uspešna. Ker bodo fotoamaterji gotovo uporabili mnogo motivov naše lepe Jugoslavije in prikazali njene edinstvene prirodne čare, bo fotoamaterska razstava na letošnjem četrtm »Mariborskem tednu« zveležajnega pomena za naš tujski promet in bo povzdignila tudi naš ugled v inozemstvu. Ker so na tej fotoamaterski razstavi zastopani že vsi večji kraji iz vseh banovin naše države, je želeli, da v tem oziru ne bo zastajala Dravska banovina, ki ima priznano največ prilik za razvoj fotografije in je upati, da bodo na tej razstavi zlasti Ljubljana, Maribor in Celje častno zastopali.

Liubljana

DNEVNA PRATIKA

Četrtek, 4. julija. Katoličani: Berta; pravoslavni: 21. junija, Julijan, m.

DEŽURNE LEKARNE

Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Šelenburgova ulica 7.

× **Petdeset železničarskih otrok** odide drevi ob 18.16 na štiritedensko letovanje na morje v Kraljevo v Domo Franje Tavčarjeve. Pošilja jih pretežno na svoje stroške letos ustanovljen železničarski krajevni odbor Jadranske Straže v Ljubljani, ki mu načeluje železniški direktor g. Josip Cugnus. Odbor je v kratkem času svojega obstoja pokazal izredno agilnost in dosezel, da so po mnogih edinicah v Ljubljani uslužbenci 100% včlanjeni v JS. Prešel je takoj k dejanjem in zbral z intenzivnim delom lepa sredstva tako, da mu je moglo že prvo leto poslati res veliko število dece na morje. To je gotovo najboljša propaganda za ideje JS in naš ončni Jadran. Deco bo spremlja na postajo železničarska godba »Sloge«. Želimo, da mladi jadranski stražarji prebijajo nekaj lepih dni na našem morju, da ga vzljubijo in postanejo njegovi navdušeni propagatorji.

× **Nov angažma v drami.** Uprava ljubljanske drame bo, kakor smo izvedeli, za prihodnjo sezono angažirala tudi go. Lojkovo, ki je s svojimi dosedanjimi gostovanji v drami vzbudila upanje, da je talentirana in mnogo obetajoča moč, ki ima vse pogoje, da se izoblikuje v odrsko umetnico.

* **Gostič in Rus** nas bosta zapustila. Operna pevca g. Gostič in g. Rus sta se odločila, da zapustita s prihodnjo sezono Ljubljano. Angažirana sta v zagrebški operi.

* **Nenadna smrt starega ljubljanskega mojstra.** Vsa Ljubljana je poznala kljub 74 letom nenavadno krepkega čevljarkega mojstra g. Josipa Zupana, ki je imel svoj čas eno največjih ljubljanskih čevljarških delavnic. Vedno je bil zdrav in trden, večeraj po kosilu se je pa potožil, da mu je malo slabo, in že je padel in izdihnil. V vseh krogih priljubljen in spoštovan mojster je bil nenavadno inteligenten mož in je predvsem skrbel za dobro vzgojo svojih hčera in sinov. France je slikar, Ciril je kontrolor direkcije drž. železnice, Josko pa upravnik paromlina v Banatu, ki je last soproga njegove sestre, znane nekdanje pevke Glasbene Matice ge. Ženi, sedaj poročene Turin. Zadnja hčerka ga. Jožica ima pa za moža drugega brata Turina, uradnika ljubljanske policijske uprave. — Pogreb bo jutri popoldne. Simpatičnemu možu časten spomin, njegovim pa naše iskreno sožalje!

* **Vročina je popustila.** Po silni junijski pripeki je večeraj okrog polnoči padlo po šestih tednih spet nekoliko hladilnega dežja. Vročine skoraj ni bilo mogoče več prenašati. Mestni tlak in zidovi so kar žareli od sopenice, tako da je šele v poznih večernih urah vročina res nekoliko popustila in se je človek lahko odahnil. Večerajsnji nočni dež pa je ožrače toliko ohladil, da je bil večerajsnji dan kar znosen. Tudi zemlja je že hudo potrebovala dežja. Vremenarji pa napovedujejo že zopet vročino in se bo njih napoved uresničila, kajti večeraj proti večeru je bilo zopet neznosno soparno.

Maribor

MARIBORSKIM NAROČNIKOM!

S 1. julijem smo pričeli list dostavljati po raznašalec onim naročnikom, ki so ga doslej prejimali po pošti. V interesu naročnikov prosimo, naj nam vsak nedostatek v prejetem listu takoj sporoči. »Glas naroda« izhaja vsak dan in ga bodo cenji naročniki prejimali tudi ob ponedeljkih in dnevih po prazniku! Mariborsko uredništvo in uprava »Glas naroda« sta na Aleksandrovi cesti 16. Uradne ure so od 8. do pol 13. in od 15. do 18. ure.

△ **Nočna lekarniška služba.** V četrtku imata nočno lekarniško službo Vidmarjeva lekarna na Glavnem trgu in Savostova lekarna na Kralja Petra trgu.

△ **Proslava mednarodnega združnega dne v Mariboru.** bo v velikem obsegu na praznik Citala in Metoda dne 5. t. m. (v primeru slabega vremena v nedljo 7. t. m.) in obsega povorko, ki krene z Rotovškega trga ob 16. uri ter veseličo na telovadišču Sokola I. v Koseškega ulici (Magdalensko predmestje). Pri koncertnem delu sodelujejo glasbena in pevka društva. Koncertu sledi ples, prosta zabava, ognjemot itd. Za jedila in pijačo bo vsestransko preskrbljeno.

△ **Vesela vest za planince.** Med železniško postajo Brezno in med trgov Ribnico na Pohorju je vpostavljena redna avtobusna zveza. To bo prišlo prav posebno obiskovalcem Senjorjevega doma na Ribniškem sedlu.

△ **Grda potegavščina.** Večera smo poročali o roparskem napadu na trgovskega pomočnika Adolfa Kampla, ki je bil izvršen v ponedeljek ponoči v Copovi ulici. Policija pa je ugotovila, da je bil napad gladko izmišljen. Kamp se je že prej stegel s svojimi tovariši, s katerimi je prenočeval. Ko so ga ranili, je odšel na ulico in ko so ga našli ljudje, jim je prišel pravit, da je bil napaden. Na policiji za take potegavščine ne poznajo šale in bodo Kampla ko bo okrevljal, izročili sodišču.

△ **Tatinska služkinja.** Pri neki družini na Kralja Petra trgu je bila pretekli mesec uslužbena 28-letna Marija S. Kmalu se je naveličala službe in nekega dne je odšla neznano kam. Z njo pa je izginilo tudi 1300 Din in nekaj perila. Policija jo je že izsledila in izročila sodišču.

△ **Borza dela nudi zaposlenje** blagajničarki, izurjeni restavracijski kuharici in kolarskemu pomočniku. Podrobne informacije pri Borzi dela v Gregorčičevi ulici.

△ **Rokoborbe.** V torku zvečer sta se borila Črna maska in Madžar Bogar neodločeno. V odločilni borbi, ki je bila zelo napeta, je bolgarski prvak Belić v 52. minuti podlegel Nemcu dr. Auderschu. V nadaljnjih dveh odločilnih bojih je zmagal Jugoslovčan Marković v 56. minuti nad Rusom Kirilovim, Jugoslovčan Janeš pa v 66. minuti nad Židom Faktorjem.

Celje

× **Ciril-Metodov kres.** Nocoj o mraku začete obe podružnici CMD na Starem gradu po navadi vseh let po vojni Ciril-Metodov kres. Peli bodo združeni pevci. Pohitimo na grad, ter se ogrejmo ob žaru kresa, ker smo že tako mlačni za vse ideale!

× **Uradni dan zbornice TOI v Ljubljani** za Celje in okolico bo v torku 9. julija v posvetovalnici Združenja trgovcev v Celju, Razlagova 8.

× **Beračica z grantom.** Do zadnjega se jih je trlo po cestah in trgih, kjer so vdirali v hiše in prosili miloščine. Sedaj pa jih javno ni več toliko videti, pač pa se potikajo po stopniščih in hodnikih ter obirajo ljudi v stanovanjih. Tako je nadležnost še večja. Treba bi bilo te ljudi temeljito pregledati, ker prihajajo kdo ve odkod, ter čisto niso potrebni podpore. Nedavno so v Celju zalotili žensko, ki je beračila. Ko jo je nekdo spoznal in je nanjo opozoril ter so jo potem pograbil zavoljo nedovoljene beračenja, se je izgovarjala, da ji občina ne da »spričevala«. Seveda ne, ko pa ima grunt in redi živino.

× **Ne zaupajte vsakomur!** Svojo večerašnjo notico pod tem naslovom še spopolnujemo, da je 22 let stari Karel F. izvalil hranilno knjižico Ljubljanske kreditne banke, na katero je bilo naloženo samo Din 47.790.—, svojemu sorodniku posestniku Štefanu Košču iz Kočnega pri Laporju, kateremu je obljubil, da mu jo spravi v denar. Karel je knjigo res prodal v Ljubljani za 59% zneska, ter si je kupil avto in je malo povesejal. Ko Košč le ni dobil denarja, je zaupal zadevo policiji. Pod sumom, da je v zadevo zapleten, je bil tudi aretiran šofer Š. Ostanek denarja in avtomobil so zaplenili.

× **Umrli** je v javni bolnišnici 63 let stara dninarica Jožefa Kukovič iz Loč pri Poljčanah.

× **Nezgode.** Skrbnišek Marijo, 33 let staro posestnico v Strančah je napadel neki sosed s sekuro in jo je usekal v desno roko. — Vrtačnik Franc, 28 let stari delavec iz Lokavca pri Luki pri Zidanem mostu si je pri delu odžagal mezinico na desni roki. — Pri kopanju je skakal na glavo 18 let stari ključavničarski vajenec Čebela Franc v Celju, ter se je zadel v kamen tako nevarno, da je izgubil zavest. — Pinter Henrik, 25 let stari posestnik iz Zreč, se je skobalil pijan na motorno kolo, pa je tako nesrečno zavožil, da si je zlomil desno stegno in razbil glavo. — Jošta Franca, 45 let starega slikarja brez posla iz Gotovelj, je hlapec Florijan Žerjav pijan sunil in ga prevrgel, da si je zlomil desno nogo v členku. — Centrih Alojz, 31 let stari posestnik iz Trobnega dola pri Laškem, se je vozil v Hudi jami z jamskim vozikom ter je tako nesrečno odskočil, da je tresčil v steber ob progi ter si poškodoval prsno ogrodje in levo nogo pod kolenom. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v javni bolnici.

Samo neodvisen tisk je resničen izraz narodove volje in njegovega hotenja! Zato naročajte, širite, sodelujte in inserirajte v lastnem glasilu: »Glas naroda«!

Slovenska Bistrica

Zaključek šol. leta na mešč. šoli. V preteklem letu je bilo vpisanih 163 učencev; od teh je uspešno dovršilo razred 86, popravni izpit ima 51, razred ponavlja 25 učencev. — Od 22 učencev oz. učenek četrtega razreda se jih je prijavilo k završnemu izpitu 19, od teh so 3 naredili izpit z odličnim, 11 s prav dobrim in 3 z dobrim uspehom; dva učenca sta bila odklonjena na 2 meseca. — Odkar obstoji tuk. meščanska šola, se je vpisalo vsega 991 učencev; doslej jih je absolviralo šolo 95.

Iz PJS. Podmladka Jadranske Straže na tuk. meščanski in deklški narodni šoli sta priredila koncert pretekega meseca trodneven zlet v Zagreb, na Sušak in do Malinske. Izleta se je udeležilo 45 učencev in učenek, ki so se kljub vročini in dolgi vožnji vrnili kot novi navdušeni občudovalci našega morja. Za kritje stroškov gornjebistriške dece je prispeval direktor tamk. bakrene tovarne gosp. Gruber znesek 600 Din, da je bila tako omogočena udeležba tudi nekaterim najsiromašnejšim otrokom.

Banovinski nasad žlahtnih lešnikov

Lešniki se zde splošno za sad tako postranskega pomena, da ga naši sadjarji sploh ne goje in ga moramo vsako leto samo v Ljubljano uvoziti več vagonov iz južnih krajev. Kakor znano, imajo žlahtni lešniki, ki so naprodaj po naših trgovinah, skoraj tako visoko ceno kakor mandlji. Ker jih pa porabimo prav mnogo, gredo za lešnike, ki bi jih lahko vzgojili doma, milijoni v inozemstvo. Na veliko jih pridelujejo okrog Napolja in tudi kmetje v Istri, kjer jih v vinogradih ne goje kot grme, nego v obliki malih dreves, ki se ob dobri letini šibe pod težo obilnega sadu.

Predsednik ljubljanske podružnice SVD gosp. nadzornik Josip Strekelj je že pred leti pričel s propagando za lešnike, ki pa ni bila dovolj uspešna, ker so bile sadike mnogo predrage in so bili zato nemogoči večji nasadi. Ljubljanska podružnica SVD je zaradi tega na zadnjem občnem zboru SVD vložila predlog, naj bi banovinske trsnice in drevesnice preskrbele zadostno število sadik žlahtnih lešnikov, da bi jih naši sadjarji lahko pričeli saditi na veliko. Predlog je tudi zahteval, naj bi bile sadike vzgojene iz koreninskih poganjkov, torej iz grebenic ali vlačenic, ker iz semena vzgojeni grmič niso zanesljivi glede plemenitosti plodu. Kmetijski oddelek naše banske uprave je takoj spoznal upravičenost želje naših sadjarjev in vrtnarjev in že lahko poročamo, da banovina že pripravlja velik lešnikov nasad, kjer bo mogoče vzgojiti za vso banovino dosti grmičev, ki jih bodo sadjarji lahko dobili po najnižjih cenah.

Na banovinskem veleposestvu Ponoviče pri Litiji, kjer je tudi poboljševalnica za mladostnike, imajo že sedaj velik nasad breskev, ki ga nameravajo razširiti na 1000 drevesc raznih breskvinih vrst, da se končno določi izbor za ne najboljše vinorodne in tudi za nevinorodne lege. Pričeli so krotiti tudi že del gozda, kjer je sedaj raslo le grmovje, da tam napravijo lešnikov nasad. Lega in zemlja je za tak nasad primerna in kmalu bodo dobili na zemljišču v obsegu 40.000 kv. metrov nasad s 4000 lešnikovih grmov, od njih pa lahko vzgojimo največji množice sadik. V prvi vrsti bodo zasadili vrsto Triumph in tudi zellerski, pasasti in Webbov dražestni lešnik ter druge žlahtne lešnike za preizkušnje. Poleg grmov bodo preizkusili tudi, kako uspevajo nizka lešnikova drevesa, ki jih imajo že več nasajenih tudi v nasadih banovinske gospodinjinske šole na Mali Loki. Ta nasad je bil zasajen že lani in bodo prihodnje leto že brali najlepše debelopodne in najslajše lešnike.

Kmetijski oddelek banske uprave je krenil v sadjarstvu v najboljšo stran, saj smo dobili tudi velike orehove nasade, sedaj pa studira tudi vprašanje, kako bi požlahtili kostanj s cepiči z domačih dreves, ki imajo najdebelejši in najokrenejši plod, ker bi tak domači kostanj pri nas gotovo boljše uspeval kakor maroni. Tudi glede debelosti razne domače vrste žlahtnega kostanja ne zaostajajo za maronijem, po okusu ga pa še presegajo.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! — Branibor se briga zanje. — Pristopajte!

Brez posobnega obvestila.

Naš predragi, nepozabni očim, oziroma brat, fast, stari oče, stric, gospod

Vilko Berdajs

veletrgovec

je danes, dne 2. julija 1935 ob 11. uri dopoldne, po daljši, mučni boleznici previden s tolažitvi svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Svečani pogreb blagopokojnika se bo vršil v četrtek, dne 4. julija ob 17. uri iz kapele mestnega pokopališča v Dobrežju v rodbinsko grobnico.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 5. julija 1935 ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi.

V Mariboru, dne 2. julija 1935.

V globoki žalosti rodbine:

Alfonz Stergar, Natalija in Vera dr. Bizjak ter vsi ostali sorodniki.

Nad tromostovjem in pod njim

Ne samo Ljubljana, tudi tromostovje deli Ljubljano na dva dela. Zgornji del je ves gosposki in olepšan, ter moderniziran, saj je preurejena tudi najmanjša ulica in steza od največjega umetnika, mojstra Plečnika. Krasotno stopnišče pri Gerberju, Gledališka stolba in celo Kratka steza, nadalje pa spodnji del Novega trga in pa ves del Ljubljane od Kongresnega trga po Vegovi ulici tja do Gradašnice in Trnovega, a tudi Zoisova cesta in Šentjakovski trg z idilično cerkvico sv. Florijana, vse to je že pred končano regulacijo tako lepo urejeno, da se domačin in tujec prepahajata po tem delu mesta z največjim užitek in občudovanjem.

Če pa kreneš od tromostovja ob Ljubljani navzdol, pa spet občuduješ ogromno razliko med prej ogledanim delom mesta in med to zapuščenjo stranjo. Imamo sicer krasne načrte, ki pa o njih vemo, da jih še dolgo, dolgo ne bomo mogli oživiti. Edino okrog stolnice se že pozna mali pričetek izvajanja skrbi mojstra Plečnika za naše mesto. Na drugi strani je g. Polajnar s pravo mecenatsko požrtvovalnostjo okrasil Šentpetersko nabrežje z res lepim zelenim vrtičem, ki je zlasti zvečer poln gostov. Podčrtati moramo, da sta dva kavarnarja z lastnimi močmi storila prav mnogo za olepšanje Ljubljane. V mislih imamo seveda pokojnega g. Krapeša in njegov kazinski vrt, tu pa lastnika kavarne »Prešeren«, ki je s pravo iznajdljivostjo ustvaril res velik in prijeten okras tromostovju in vsemu središču Ljubljane. Dalje doli po Šentpetru je pa tako, da se človeku nehoti vsiljuje misel, da je oni del mesta nad tromostovjem protežiran, da pa pozabljen, zapuščen in zanemarjen. Pogačarjeva trga in mesnic pod semeniščem ter barak na Vodnikovem trgu se ne smemo niti spomniti, ša manj pa dehteče in vse žive brežine pod temi barakami.

V drugih mestih so nabrežja in keji središče gospodarstva, reprezentacije in elegancije ter vsega mestnega življenja, edino pri nas ne moremo spoznati čudovito oživljajoče lege ob živi reki. Šentpeterski nasip je sedaj nekako sejmšče. Sem ob tržnih dnevih pripeljejo kmetije vozove z zeljem in repo, krompirjem in drugimi poljskimi pridelki, a ob kraju je ograja iz rant, kakor na živinskem sejmu. Gori krasotno stopnišče, prelepi kandelabri in ornamentiran tlak »pri Gerberju«, Gledališki stolbi in Kratki stezi, tu pa debele kame-nite krogle v strmih ulicah, kakor sta Obrežna in ulica, ki nosi ime »Za česlom« v spomin na nekdanje usnarje in strojarje. Pozimi sploh ni mogoče hoditi po njih, a nikdo ne pomisli, da je to središče mesta!

Menda z ureditvijo teh prehodov s Šentpeterske ceste na šentpeterski nasip in s temi krogami čakajo, kakor bi hoteli sem prenesti še živinski sejma, da ne bi kravam in bikom drčalo po mestnem tlaku. Šentpeterski nasip je dosti širok, da bi ga lahko uredili prav lepo in ga s tem tudi poživeli. Poglejte samo, kako so prikupne mize, ki jih je »Fajmošter« postavil ob kongresu pod kovanje nad Ljubljano. Morda bi tudi drugi posnemali ambicioznega lastnika »Prešerna« in bi nabrežje napravili bolj vabljivo in prikupno ter s tem tudi bolj živo. Sedaj je vedno polno prahu ali blata, cesta pa razdrta in povrhu vodi še neroden klanec na Resljevo cesto. Z malimi stroški, morda z mnogo manjšimi, kakor mislimo, bi bilo mogoče na tem prostoru storiti mnogo za olepšanje in poživljenje. Šentpeterska cesta je obupna, a danes pač ni pomoči. Komenskega cesta je posuta in dolgočasna in tudi Resljeva cesta je skoraj mrtva. Očetje na magistratu naj se torej ozro milostno tudi na ta del svojega delokroga, saj tu stanuje največ dobrih davkoplačevalcev, ki pa prav nič ne čutijo, da so pravzaprav še vedno v centru Ljubljane.

Zadeva časti vseh Jugoslovancov so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

O naši mladini

Neusmerjenost in oviranje hotenja naše mladine

Nacionalnim organizacijam je treba v vsem narodovem političnem, gospodarskem in kulturnem življenju prav gotovo priznati velik pomen. Eminentne važnosti so bile zlasti v predvojnem času, ko so kot pobornice nacionalne misli med Jugoslovani dvignile nacionalno zavest našega naroda in ga vzpodbujale k resnemu in odločnemu delu za osvoboditev domovine. S tem, da je danes ta stoletni sen vseh Jugoslovancov postal kri in meso, pa niso nacionalne organizacije prav nič izgubile na svojem pomenu, temveč kvečjemu pridobile. Torišče njihovega delovanja je namreč postalo obsežnejše, njihov pomen važnejši.

Treba je modrih in odločnih vodnikov

Po osvoboditvi so čakale naš narod velike in težke naloge. Novo nastalo državo je bilo treba predvsem urediti ter na zunaj in znotraj utrditi. To je bilo delo, ki še danes ni dokončano. Za njegovo izvedbo je namreč treba vneeti volje in prizadevanja vseh državljanov, prav tako pa je treba tudi modrih in odločnih vodnikov. Ti so namreč narodu neobhodno potrebni, da ne pričnejo ljudje, ki se še prav ne zavedajo neprecenljive vrednosti naše narodne svobode z razdiranjem tistega, kar smo s tolikim trudom zgradili.

V delu in samozatajevanju na vse pripravljeni!

Vodstvo in nadzorstvo v novo nastali urajočajo se državi, je danes prvinsvena naloga naših nacionalnih organizacij. One morajo vzgajati državljane v nesebičnem delu za obči blagor. Vzgojati jih morajo v pravilni nacionalni miselnosti, da bodo vselej tudi v potrebi najzavnejšega dela in samozatajevanja pripravljeni na klic domovine. Kajli narod in država potrebuje ljudi, a ne polovičarskih omahljivcev ali štrankarskih samopašnežev, temveč trdnih odločnih in požrtvovalnih borcev, skratka ljudi, ki so na svojem mestu.

Boj vsem, ki rušijo edinstvo!

Te organizacije morajo tudi delovati na zbližanju vseh treh elementov jugoslovanskega naroda in širili s poglobitvijo in pospeševanjem medsebojnih stikov, brat-sko ljubezen in nacionalno skupnost. Pospeševali morajo kulturni, gospodarski in socialni napredek jugoslovanskega naroda s tem, da s širjenjem po izravnavi socialnih razlik in po izboljšanju splošnega gospodarskega stanja pripomorejo k izgraditvi velike in močne Jugoslavije. Pri tem pa morajo napovedati neizprosni boj vsem tistim zapeljancem, ki ali iz zaslepljenosti ali osebnih interesov rušijo naše narodno edinstvo in tako grešijo nad svojim lastnim narodom in svojo lastno državo.

Mladina — naša bodočnost

Tako razširjeno delovanje nacionalnih organizacij, pa bi ostalo šele na polovici svoje poti, če si ne bi za objekt svojega udejstvovanja izbralo tudi mladine, ali bolje — predvsem mladine. Kajli zmerom in povsod je veljala resnica, da leži bodočnost in usoda naroda v rokah mladine. Kdor si hoče torej zagotoviti bodočnost, mora vzgojiti v duhu svojih visokih načel predvsem mladino. Zato bi morale tudi nacionalne organizacije vzgajati predvsem mladino s tem, da jo navajajo, da poslano koristen član jugoslovanske zajednice. Iz vrst mladine naj bi izšli borci, ki se bodo s čistim idealizmom in mladostnim ognjem lotili konstruktivnega dela za splošno obnovo domovine.

Te svoje naloge se naše nacionalne organizacije sicer zavedajo, vendar pa ni laka sistematska vzgoja mladine v strogo nacionalnem duhu na vseh poljih narodovega političnega, gospodarskega in kul-

turnega izživljanja njih edini ali vsaj glavnim namen. In prav v tem se nam kaže pomankljivost, kajti pokreč, ki si lega ni zastavil kot svoj končni cilj, razumljivo ne more v tem pogledu doseči niti v kvantitativnem niti v kvalitativnem oziru večjih uspehov.

Zakaj je mladina mlačna!

Že bežen pogled na naša nacionalna društva nam pokaže, da ne premoremo danes niti ene specifično mladinske nacionalne organizacije, ki bi bila poklicana, da zbere v svojih vrstah vso jugoslovansko omladino in ji tako da prilike, da preizkusi svoje moči in pokaže sadove svojega lastnega dela in prizadevanja. Gotovo si je že marsikdo zastavil vprašanje, zakaj se naša mladina ne udeležuje v večjem številu v naših nacionalnih organizacijah. Kol odgovor na to vprašanje pa je ponavadi čuli frazo, da se mladina dandanes za kake višje in plemenitejše

probleme ne zanima. Pa je temu tudi v resnici tako?

Neusmerjenost in oviranje mladega hotenja!

Nikakor ne! Mladina naših dni je prav tako zavedna, prav tako borbena in radikalna, ko je pripela na prapore svojega pokreta veliko idejo Jugoslovanstva. Pač pa je temu treba iskati vzrokov druge. Dejstvo je namreč, da se vsa aktivna stremjenja današnje mladine premalo usmerjajo (v kolikor se celo ne ovirajo!) — v pravo smer, v smer z idealizmom prežetega, zdravega nacionalizma. Tako le prečeslo zaide ta, prej nepokvarjena mladina, na povsem napačna in pogubna pola. Po drugi strani pa ima pomanjkanje omladinske nacionalne organizacije za posledico, da se tudi ideološko pravilno usmerjena mladina javno ne udeležuje, ker nima za to potrebne prilike.

Zato se nam kar vsiljuje misel, da je že skrajni čas, da se poskrbi za ustanovitev specialno omladinske nacionalne organizacije, da se združi vsa dela voljna nacionalna omladina in se v smislu zdravega nacionalizma opredeli z ozirom na vse naše politične, gospodarske in kulturne razmere. Na osnovi tega pa naj se loti konstruktivnega dela za skupno izgraditve velike in močne Jugoslavije!

Teško stanje steklarjev v Paračinu

Paračin, 2. julija.

Kakor po vseh velikih industrijskih središčih po Srbiji, tako se tudi v Paračinu, ki je važno industrijsko mesto, nahajata dve veliki tovarni: in sicer je to tekstilna tovarna, ki je last znanega paračinskega tovarnarja Teokarovića, in steklarna, last Abelovega industrijskega koncerna, ki ima vse jugoslovanske steklarne v svojih rokah. V paračinski steklarni dela nad 600 delavcev, izmed katerih je največ Hrvatov in Čehov, v tovarni pa je zaposlenih tudi precejšnje število slovenskih delavcev, bivših zagorskih in hrastniških steklarjev.

Življenje teh delavcev je težko. Odpuščajo se brez zadostnega razloga, dan za dnem se jim zmanjšujejo mezde. Delo v steklarni sodi med najtežja opravila tovarniškega dela. Steklarji ne samo da morajo premnogokrat delati pri šestdesetih stopinjah vročine, ampak je njihovo delo zvezano tudi z velikimi nevarnostmi za zdravje. Tovarna ni glede higijene moderno urejena. Steklarji morajo tudi trdo delati na akord. Zasluzki so zavaljo tega prav pičli; pred kratkim pa je podjetje celo javilo delavcem, da jim bo znižalo njihove mezde za celih 20 odstotkov.

Ker je podjetje v zadnjem času že kar trikrat zmanjšalo svojim delavcem njihove mez-

de, je razumljivo, da je ta napoved ponovnega znižanja naletela pri delavcih na hud odpor in nezadovoljstvo. Podjetje pa je istočasno, ko je delavcem napovedalo znižanje mezd, zahtevalo od delavcev, da povečajo množino na akord opravljenega dela, tako da bi bilo delavstvo prisiljeno za nižjo mezdo proizvajati več blaga, čeprav bi bilo po kvaliteti slabše.

Slovenski delavci steklarji, ki jih je zaposlenih v tovarni okoli 40 in imajo v Paračinu svoje družine in svojo steklarsko kolonijo, je to znižanje mezd zadelo tem huje, ker podjetje v zadnjih petih letih celih dve leti ni obratovalo. Posledica je bila, da so se steklarji v teh dveh letih zadolžili čez glavo, kar tem občutneje čutijo prav danes.

Delavci še zmerom upajo, da bo podjetje našlo za izboljšanje svoje bilance kakšno drugo bolj pametno in človeško rešitev, ki ne bo delavstva zadevala v živo. Delavci vedo, da pomeni znižanje mezd v paračinski steklarni, ki je samo delček velikega koncerna, katerega na čelu stoji znani industrijalec Abel, in pod katerega spadajo vse steklarne v državi, tudi znižanje mezd v vseh ostalih tovarnah, tako na primer tudi v Hrastniku in v Zagorju. Zato ni čudno, da simpatizirajo s paračinskimi steklarji tudi vsi steklarji in vsi delavci Jugoslavije.

Naša vas

Lep uspeh naše mladine v Ormožu

V dvorani Skorčič se je vršil ono nedeljo občni zbor Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet za ptujsko okrožje. Predsednik tov. Joško Tomažič je otvoril občni zbor, pozdravil 40 navzočih delegatov osemih društev, delegata Zveze tov. dr. Igorja Rosina in šol. upravitelja iz Nerapelj tov. Alberta Breganta. Uvodoma je pozval navzoče, da s parminutnim molkom počaste spomin blagopokojnega vladarja.

Iz poročil društvenih funkcionarjev posnemamo, da je bilo delo Pododbora v prvem poslovnem letu zelo intenzivno. Od treh društev v začetku leta se je njih število dvignilo na deset. Prirejen prvi kmetijski praznik z okrožno tekmo koscev in kolegarsko dirko, je v vseh ozirom uspel. Fantovski tečaj s 35 udeleženci in dekliški s 32 udeleženkami sta rodila vidne uspehe. Odbor je imel 8 redni sej, društva pa so priredila večje število tekem koscev in žanje, iger, predavanj, izletov itd. Tajniško poslovanje je bilo živahno in izkazuje več sto dopisov. Ravno tako blagajniško, ki izkazuje okoli 9000.- Din dohodkov in nekaj manj izdatkov.

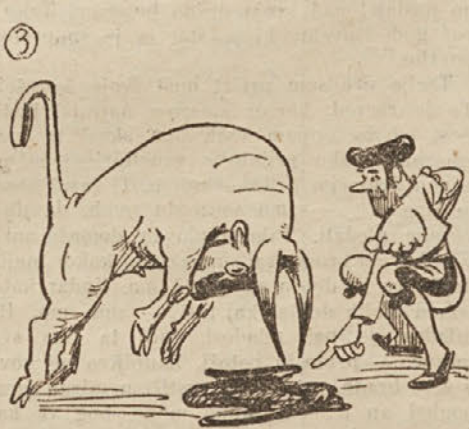
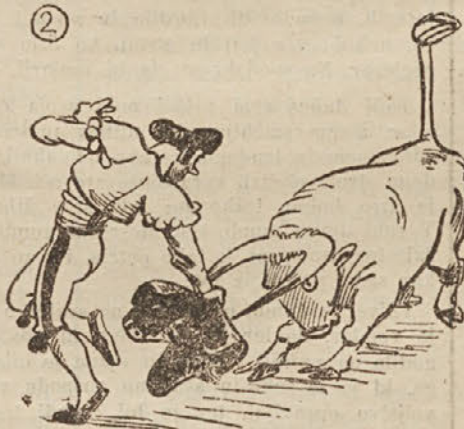
Po poročilih je tovariš dr. I. Rosina v živih

besedah podčrtal važnost mladinskega pokreta, predložil njega vzvišene cilje, čestital Pododboru na uspešnem delovanju v preteklem letu, podarjajoč, da je to v prvi vrsti zasluga neumornega predsednika tov. Tomažiča. Za svoj govor je žel navdušeno odobravanje.

Ko so se razšle tudi druge točke dnevnega reda, se je tovariš predsednik zahvalil vsem, ki so v preteklem letu sodelovali in pomagali, ter pozval vse, tudi nove tovariše, da vsi z vnmemo in složno pomorejo izvršiti važne naloge, ki so si jih po daljši debati za tekoče leto zamislili, nato je pa dobro uspeli občni zbor zaključil.

Novi odbor je ožji in širši ter so bili v njega odborniki soglasno izvoljeni.

Kako nujno potreben je bil Pododbor pri nas, ki smo tako oddaljeni od centra (Zveze v Ljubljani), se je pokazalo takoj v prvem letu. Društva so narasla, začela med seboj združeno nastopati, posejati medsebojno svoje prireditve, tako so se nam pridružili še drugi in kmetijska ideja prodira tudi pri nas, ki smo doslej najbolj zaostajali v slednjo vas. Priredili smo prosvetno-organizatoričen tečaj za fante, pozneje pa tudi za dekleta in v njih smo si usposobili kader društvenih delavcev, ki bodo vzel javno življenje po naših vaseh v svoje marljive roke in tako priborili kmetiskemu stanu ono mesto, ki mu po vseh pravicah tudi pripada.

Sodobna taktika, ki je aktualna tudi v politiki

Odmevi

proti abesinski kampanji italijanskega časopisa, ki zahteva zdaj kar naenkrat — črtanje Abesinije iz seznamov civiliziranih držav in s tem tudi iz DN, ne bo odveč, če naše čitatelje opozorimo na izjavo, ki jo je 20. septembra 1933, torej pred 12 leti podal pred skupščino DN v Ženevi italijanski pooblaščen zastopnik Bonin Longare, ko je bila tudi Abesinija sprejeta med članice ženevske institucije. V skupščinskem zapisniku čitamo med drugim: »Graf Bonin Longare (Italija) je mnenja, da predstavlja prošnja Abesinije (za vstop v DN) najlepši poklon DN (!). Ta poklon pa ima še toliko večjo vrednost, ker prihaja od daljnega naroda, ki se do danes ni vmešaval v velike mednarodne dogodke, ki si je pa s čudovito odločnostjo, s katero je znal ohraniti svojo vero in svoj nacionalni značaj, pridobil oznako plemenitosti (!), ki jo moramo pravico in kakor se spodobi podčrtati (!).«

Ob podpisu italijansko-abesinske prijateljske pogodbe 1. 1928. je Mussolini odklinal sedanjega abesinskega cesarja z najvišjim italijanskim odklikovanjem — z redom sv. Anuncijate...

L. 1935. pa piše Virginio Gayda v »Giornale d'Italia«: »Sprejem Abesinije v DN ni pomenil dejanskega priznanja sposobnosti Abesiniji, da more sedeti v Ženevi, marveč je bil samo političen akt te ali one velenice, ki si je tem potom skušala zagotoviti privilegiran položaj v Addis-Abebi...«

O vprašanju notranje povezanosti in trdnosti abesinskega cesarstva razpravlja londonski »Times« in ugotavlja med drugim: »Ali bo Abesinija v primeru napada združena? Amhari (vodilna kasta Abesinije) tvorijo samo eno tretjino prebivalstva države, ki jo vladajo, ostale rase so ali zelo lojalne in podvržene vladi, kakor n. pr. pleme Gallas, ali pa tako divja, kakor n. pr. Dankali iz severovzhodne pušave, da bi jih nihče ne mogel uporabiti. Toda ne smemo pozabiti, da je Abesinija fevdalna država in da ni mogoče računati za zvestobo »rasov« (poglavje) nič več, kolikor so nekoč računali za oblastjo baronov v srednjeveški Evropi. Haile Selassije nihče ne osporava pravice do prestola. Postal je cesar, potem ko je izvrševal regentstvo v imenu cesarice Zauditu, ki je odstavila cesarja-otroka Leja Yasuja — direktnega potomca velikega Menelika —, ki ima sedaj 39 let in o katerem pripovedujemo, da še vedno živi v pregnanosti v gorah Gara Mulata. Samo dve pokrajini sta, ki jih lahko smatramo za ključ države in ki nista še povsem varni. To sta pokrajini Tigre in Harrar. V Tigretu vlada mladi in ambiciozni Ras Sium, potomec kralja Ivana, ki je bil že nekoč edini rival Menelika. Sium je eden izmed tistih pokrajinskih guvernerjev, ki so bili cesarju bolj vsiljeni, kakor da bi jih bil sam imenoval. Glede Harrarja pa je znano, da je cesar pred kratkim odšel tja samo z namenom, da odstavi prejšnjega guvernerja in postavi na njegovo mesto ljudi svojega zaupanja.«

Londonski list »Manchester Guardian« objavlja dokument, ki se ga nemške matere, katerih otroci niso arijskega porekla, izročile ekumenskem kongresu protestantskih cerkva v Stockholmu. V tej spomenici čitamo med drugim, da nearijski mladeniči, ki so bili izra otroških let naprej vzgojeni v krščanski veri ni dana v današnji Nemčiji nobena možnost eksistence. Nearijem protestantske veroizpovedi je takorekoč zaprt dostop do vseh poklicev.

Cis: Izgubljeni gumb

Človek nikoli ne ve, kaj ga čaka. Greš, greš po cesti, počasi vlečeš svojo skromno viržinko, kakršno ti pač dandanes mikroskopično majhna uradniška plača dovoljuje, in se zadovoljno smehljajš pred se. Pa se zgodi, da ti pogled nenadoma obliči na gumbu, ki se valja v prahu ob pločnikovem robu. Skloniš se in ga pobereš. Povsem navaden gumb je, okrogel in ploščat, kakršnih je povsod na tisoče, da skoraj ni vredno o njem izgubljati besedi. A se vseeno zanisiš nad njim. Bog ve, kdo ga je izgubil, pa je ležal tu dneve in tedne, dež ga je izpiral, sonce ga je sušilo, nešteto ljudi je šlo mimo njega, ne da bi se kdo zanj zmenil. Sicer ga je kdaj pa kdaj res morda kdo opazil, a kaj bi človek s takim, povsem navadnim gumbom? Se zadnji berač, ki stika po cestah za cigaretnimi ogorki, se zastran njega ne bi ustavil, kaj šele da bi se pripognil do tal. Če bi bil zlat, ali vsaj svetel, potem bi ga morda še pobral kak otročja, da bi mu bil za igračo. Tako pa... Res, zelo klavirno je, biti gumb.

Pa kaj bi tožil in jadikoval! Star sem že in tudi profesor povrh, ali je torej čudno, če mi vsaka malenkost kaj hitro seže do srca? Tako so me tudi ob tem turobnem razmišljanju kmalu prevzela čustva neizmerne žalosti, pa sem v svojem ganotju potegnil robec iz žepa in sem nesrečni gumb lepo in pazljivo osnažil. Nato sem si otrl še ginjenost z oči in sem oboje skrbno spralil. Gumb in robec.

Tistega dne sem bil vse jutro bolj slabe volje. Nič se mi ni prav ljubilo, nobena stvar mi

Za Baerom — Carnera...

Prvi del ameriške boksarske sezone je končan. Srečanje Louis—Carnera je bilo četrto in zaenkrat zadnje v vrsti zanimivih in odločilnih matchov, ki so imeli za rezultat zmago Canzoneria nad Ambersom, Rossa nad McLarninom in izgubo naslova svetovnega mojstra Baera po Braddocku.

Dvoboj Louis—Carnera sicer ni šel za naslov svetovnega mojstra, niti ni šlo strogo vzeto za izločilno borbo. Kljub temu pa je 70.000 gledalcev, ki so napolnili Yankee-Stadion v New Yorku pokazalo, da je bil ta dvoboj za Ameriko mnogo zanimivejši kot pa nedavna borba za svetovno prvenstvo. Saj v Ameriki ni bila nikakaj tajnost, da je Louis edini vredni naslednik Maxa Baera in sploh bodoča zvezda boksarskega sporta.

Vse to je dvoboj Carnera—Louis v polni meri potrdil. Orjaški Italijan, ki si je v zadnjem času vendarle pridobil tudi nekoliko boksarskega znanja, kljub svojim 124 kg ni bil za mladega črnca nič drugega kot živ punching-ball in o kakem pravem boju sploh ni mogoče govoriti. Že v prvi rundi je krvavel kolos iz ust in nosa. V tretji rundi je sicer poizkusil s protinapadi, toda ostalo je le pri poizkusu. Od gledalcev izžvižgan in popolnoma brez moči napram bliskovitim zamahom hitronogega črnca je napravil Carnera naravnost pomilovanja vreden vtis. V šesti rundi je moral v kratkih presledkih štirikrat na tla in končno je sodnik predčasno napravil konec neenakemu boju. Da je bila zmaga črnca pozdravljena z velikim navdušenjem je tudi značilno za Ameriko. Spomniti se je treba samo, s kakimi težavami sta se morala boriti svoj čas Jack Johnson in Wills, sedaj pa si Baer prav nič ne pomišlja in je že ponudil, da je pripravljen nastopiti jeseni proti Louisu v izločilni borbi za svetovno mojstrstvo. Če bo seveda Baer jeseni še aktualen, je drugo vprašanje.

Tudi v Harlemu (predmestje New Yorka, ki je naseljeno pretežno s črnici) je zbudila zmaga »črne rase« nepopisno navdušenje, kar je seveda samo po sebi razumljivo. Tudi bivši svetovni mojster Johnson je poslal mlademu zmagovalcu svoj blagoslov.

»Sportna« kariera Primo Carnere je s tem menda zaključena. Saj mož pravzaprav sploh nikoli ni spadal v ring, njegovo pravo mesto bi bilo mogoče v cirku. Sicer se je naučil v zadnjem času tudi nekaj boksa, še več pa raznih nečednih trikov, s katerimi je zmagoval. Kot profesional je pričel boksat pred sedmimi leti. Njegova prva velika »zmaga« je bilo srečanje s Sharkeyem, kateremu je s slučajnim udarcem v 6. rundi odvzel naslov sv. mojstra. Lani je zmagal po točkah nad Loughramom, 14. junija 1934 pa ga je premagal Max Baer že v prvi rundi s knock-outom.

Joe Louis (* 1914.) je kot amater dobojeval 54 dvobojev, in je zmagal v 43tih s knock-outom. V tem času je bil tudi delavec pri Fordu. V enem letu, odkar je prestopil med profesionalce, je nastopil v

Češkoslovaški Sokoli pred berlinsko olimpijado

Pred 1500 gledalci so bile v soboto in nedeljo v Bratislavi tekme za prvenstvo ČOS, ki so bile obenem pregledne tekme za drugoletno olimpijado v Berlinu. K teknam se je javilo naletnik br. dr. Klingerja 33 tekmovalcev, največ iz Praškega Sokola, Kraljevi Vinogradi in Brno I., pa tudi Bratislava je

ni bila pogodu. Bil sem že v dveh razredih, a sem v obeh vso šolsko stvarino povsem mehanično premleval. Izpraševati nisem maral, ker sem sam pri sebi čutil, da bi me v tem obsejanskem razpoloženju noben odgovor ne zadovoljil. Zato sem končno rajši obakrat naložil nalogo, ki naj bi jo že v šoli izvršili, sam pa sem zamišljen stopal po razredu gor in dol. Pri tem so mi prsti venomer uhajali v telovnikov žep, kjer so otipavali najden gumb. Mehko so ga božali in nežno gladili, neboljenčka, saj si ni bil z ničemer zaslužil trde usode, ki so mu jo bili naložili kruti ljudje. Od časa do časa sem se zdrnil, nakar sem se na moč trudil, da bi mislil na kaj drugega, a so se mi misli kar same spet in spet spovračale na staro pot. Končno sem se jim že popolnoma predal, tako da sem se že skoraj bolešno naslajal nad svojo dušno bolečino. Tako se pač godi človeku, ki je star in je še profesor povrh.

Tretjo uro sem prišel med svoje šestošolce. To je razred, kamor zmerom najrajši hodim. Šest let že stopam vsak dan skozi ta vrata, zmerom enako prijetnim vzmirjenjem in z enako drhtečim pričakovanjem. Ti jasni obrazi, te žive oči — samo sonce in smeh, da jih je veselje gledati. Tako toplo in domače mi je v njihovem krogu, saj smo skupaj kakor majhna družinica in dobro se razumemo. Kadar katero izmed mojih deklet kaj teži — mu, moj Bog, mladost je pač mladost, tudi ta ima svoje težave, — pride in potoži. Zaupljivo mi govori v živo brado, pri tem ji prstiči nemirno igrajo, pogled ap ji beži mimo mene, bog ve kam. In jaz najdem za vsakotno dobro besedo. Po božam jo po dišečih laseh, pa se mi skozi solze

22 matchih in je v vseh zmagal, 19 nasprotnikov pa je poslal v knock-outom v deželo sanj. Njegova prva zmaga mu je prinesla 59 dolarjev!

Motociklistične gorske dirke

Motociklistične gorske dirke, ki jih priredi Hermesova motosekcija, bodo v nedeljo t. j. 7. t. m. na progi Todraž—Lučne pri Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Že na Binkoštno praznike ob priliki dirkalniških dirk v Ljubljani je bilo videti, koliko agilnosti in poživljanja je v naših motociklistih, da široko publiko kar najbolj zainteresirajo za to krasno in napeto sportno panogo. Bilo je to, kakor rečeno, na dirkališču. Nič manj vneme in agilnosti pa ne kažejo ti sportisti tudi za tekmovalje na cestah, pa naj si bo to v gorski legi ali pa na ravni. Glede zanimanja pridejo tu v poštev v prvi vrsti gorske dirke, pri katerih zainteresira gledalce sposobnost dirkača v zavojih in pa vzpon proge. Kar se tiče zavojev so ti na progi nedeljske gorske dirke zelo muhasti in se bo moral dirkač resno pobrigati, da jih brezhibno premaga. Vreme je torej tako, da si vsakdo želi ven v prirodo. Ravno zato je pričakovati, da te dirke, ki bodo v romantični poljanski dolini, poseti kar največ izletnikov in sportnikov. Začetek tekmovalja bo ob 15. uri. Če kdo od izletnikov želi, da se posluži vožnje z avtobusom iz Ljubljane na lice mesta, naj se prijavi najkasneje do petka 5. t. m. pri načelnstvu prireditelja, Celovška c. 81., ali pa telefon 23-43. V primeru zadostnega števila prijav, bo cena prevoza zmerana.

Kratke sportne vesti

Lahkoatletski dvoboj Anglija—Finska, ki je bil v Glasgowu, je končal z zmago Fincev v razmerju 78:70 točk. Atlete je zelo ovirala vročina in rezultati niso bili najboljši.

Reprezentativna nog. tekma med Madžarsko in Holandijo v Amsterdamu je končala s 3:2 za Madjare.

Gisela Mauermayer je v Jeni zopet popravila svoj svet. rekord v metu diska. Met 46.97 m ni bil priznan, ker ni bilo navzočih dovolj sodnikov. Isti dan pa se ji je posrečilo vreči 46.1 m, kar predstavlja nov rekord.

Francoz Marcell Thil je branil v teniškem stadionu Roland-Garros v Parizu nasproti svojemu rojaku Carmelu Candelu naslov svetovnega boksarskega prvaka, prvaka Evrope in Francije v srednjeteški kategoriji in je zmagal v 16 rundah po točkah.

Osmi plavalni svetovni rekord gđ. Willie den Ouden je bil postavljen v Dundee (Škotska) v 300 yrdov prosto in je bil izboljšan od 3:38,4 na 3:37.

Nurmi — Ladoumègue v Parizu? Po poročilu pariškega »L'Auto« naj bi se pomerila oba slavna lahkoatleta v kratkem na progah 3000 in 5000 m.

Sokolstvo

dala 4 tekmovalce. Tekmovalci so tekmovali v obveznih in poljubnih prostih vajah, na drugo, bradlji, krogih, konju na šir z ročaji, v preskoku čez konja vzdolž, v streljanju na 50 m, v skoku v daljino, v skoku ob palici, metu kroglo, plezanju po vrvi 7 m in v teku na 100 m. Prvi dan so tekmovalci tekmovali v prostih vajah in na orodju ter so bili doseženi naslednji uspehi: I. Gajdoš, Brno I. od 120 dosegljivih točk 110-70, II. Sladek, Bratislava IV. 102-75, III. Petraček, Karlin 100-74.

ozre v oči in grenak nasmeh olajšanja ji spreleti obraz. Pa kaj bi govoril, star sem že in še profesor povrh, ali imam še kaj na tem svetu, kakor da razdelim še tisto malo dobrot, kar jih imam, kakor da razdam še tisti zadnji košček svojega toplega srca.

Včasih pa pozabim med njimi na leta in čas, pa se mi zazdi, kakor da bi bil sam mlad in vesel, kakršna so moja dekleta. Tedaj se mi duh razširi, lesk vlažnih oči osrepi, in takrat jim govorim besedo o soncu in svetu, o sreči in človeškem hrepenenju. Pred mano vstajajo daljina mesta, iz tal se dvigajo cerkve in palače, tam zadaj zelenijo oljčni gaji, rasejo pinije, cveto oleandri. Nad glavo mi kipi temnomodro južno nebo, pod nogami žubori nemirno morje. In še jim pravim o smokvah in palmah, o sfingah in piramidah, o širnih stepah in prozornih jezerih, o čudovitih fjordih, in visokih gorah. Ej, nekoč... a kaj bi sedaj, ko sem star in profesor. Ne spodobi se, da bi sanjari.

Tudi danes sem prišel med svoja dekleta, a se nisem smehljaj. Na njihov prisrčni pozdrav sem le trudoma z roko odmaknil. Začuden strne obraz, vprašujoče zro oči. Meni pa je srečo bolno, težko mi udarja v žilah kri. V roki držim gumb, tisti nesrečni gumb, čigar žalostna usoda me je tako potrla. Pa mi besede kar same privro iz ust.

»Živel je gumb, ni bil zlat ne svetel, a se mu je vendar, dokler je bil čeden in nov, dobro godilo na zemlji. Visoka in važna je bila naloga, ki jo je sebi in svojemu gospodu v zadovoljstvo opravljal, ter je bil zaradi tega ponosen nase in na svoj rod. Saj bi brez gumbov ne bilo na svetu ne spodobnosti ne morale in

4. Löffler, Kraljevi Vinogradi, 5. Novotny, Kraljevi Vinogradi. Drugi dan, ko so bile absolutne proste panoge je dal naslednje uspehe: I. in prvak ČOS Gajdoš, Brno I. 160-30 točk, oziroma 89%, II. Sladek, Bratislava IV. 152-35, III. Petraček, Karlin 136-80, 4. Löffler, Praški Sokol 135-60, 5. Nastoupil, Bratislava 126-15 itd. Načelnik br. dr. Klingler se je izrazil o poteku tekem zelo pohvalno ter zlasti poudarjal, da se je število tekmovalcev za prvenstvo ČOS od 10 v letu 1932., dvignilo na 33. Načelnstvo je izbralo tudi vrsto najboljših, ki bo nastopila v Sofiji in v Bruslju.

Lutkovna šola v Ljubljani

Po sklepu zadnje seje in z odobrenjem Sokolskih žup Celje, Maribor in Novo mesto bo od 15. do 18. avgusta t. l. I. lutkovna šola v Ljubljani, v mali dvorani Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Istočasno bo prirejena tudi lutkovna razstava in naj zato vse edince, ki imajo lutkovne odroe pošljejo na naslov brata Lojzeta Kovača, Ljubljana, Narodni dom, fotografije odrov, kompletno scenerijo odra, lutke itd. V šolo naj pošljejo vse edince brez izjeme vsaj enega člana ali članice. Prijave naj edince pošljejo takoj, najkasneje pa do 20. julija Sokolski župi Ljubljana, Tabor. Za skupno prebrano in prenočišče je preskrbljeno. Vsa ostala navodila bomo pravočasno javili. Zdravo.

Radio

Četrtek 4. julija

Ljubljana: 10.00 Prenos deklaracije kraljeve vlade iz Narodne skupščine, 12.00 Harmonika in cikle na ploščah, 12.45 Poročila, vreme, 13.00 Čas, obvestila, 13.15 Slovenske narodne poje ga. Ramšakova, Mišičeva, Gostič in Jančko, 14.00 Vreme, spored, borza, 18.00 Orgelski koncert, 18.50 Slovensčina (dr. R. Kolarič), 19.10 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 21.30 Čas, poročila, vreme, 22.00 Napevi iz znanih oper, radijski orkester.

Beograd: 20.00 Arije z orkestrom, 20.30 Radijski orkester, 21.30 Saksofon-kvintet, 22.00 Čas, poročila.

Zagreb: 20.00 Koncertni večer.

Tuje postaje

Berlin: 20.10 Radijski orkester, 22.00 Dnevna sportna poročila, 23.00 Sodobna glasba. — Beromünster: 19.25 Zabavni koncert radijskega orkestra. — Bratislava: 21.00 Mandolinski orkester. — Deutschlandsender: 19.00 Orkestralni koncert, 20.10 Zvočna igra. — Frankfurt: 20.10 Narodne pesmi, 20.45 Za srečo, 21.20 Komorna glasba. — Hamburg: 19.10 Operna glasba, 20.10 Plesna glasba. — Leipzig: 22.30 Klavirski koncert. — Luxemburg: 20.45 Koncert, 21.15 Radijski koncert. — Milan: 20.40 »Amarant«, Leharjeva opereta, 22.15 Plesna glasba. — Praga: 20.00 Narodne pesmi. — Rim: 20.40 »Pergolesi«, Landijevega opera. — Strasbourg: 20.30 Orkestralni in vokalni koncert. — Dunaj: 20.00 Vokalni in orkestralni koncert, 21.30 Vokalni solo.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

PROTI KURJIM OČESOM. Kdor si želi boljše pedikerja, je na razpolago cenjenemu občinstvu pediker Avbelj, kopališče Okrožnega urada, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

LETOVIŠČARJEM! SPD v Rušah je opremilo v Rušah štev. 1 (posojilnica) krasno sobo, katera je na razpolago letoviščarjem. Informacije SPD Ruše, telefon 5.

MOTORNİ ČOLN SE PRODA za 10 oseb. Poizve se Cerkvena ulica 81.21/I, vrata 12.

ni da bi človek pomislil na nedosežnost posledic, ki bi nastale tisti dan, ko bi zadnji gumb umrl. Pa je služil zvesti gumb svojemu gospodu tri leta ali kaj in se je v tem času zgulil in postal ter je sploh postal za svojo službo neraben. Tedaj ga je pa nevažni gospod, kakor hlapec Jerneje... nu, skratka: vse sem jim po vrsti razpovedal. Kako je nesrečnež nekega dne končal v čestnem prahu, kako sem ga našel in kako mi je segla vsa ta storijsa v srce.

Dekleta me poslušajo — sprva resno in molče, kmalu pa opazim tupatam skriten nasmeš in začujem pritaženo hihitanje. Začudim se, beseda mi zastane, kaj takega se mi med njimi še svoj živ dan ni pripetilo. Kaj le imajo naenkrat med seboj? Že sem hotel to očividno mladostno lahkomišelnost strogo pokarati, kar dvigne navihanka Majda roko.

»Gospod profesor, vi pravite, da ste ta gumb našli v obcestnem prahu?«

»In ne veste, kdo je bil tisti krutež, ki je tako grdo ravnal s svojim zvestim gumbom.«

»Kako si pa potem razlagate dejstvo, da manjka na vašem suknjiču prav tak gumb, kakršnega imate zdaj v rokah?«

Tedaj je prasinil že ves razred v glasen smeh. Prvi trenutek sem ostrmel. Buljil sem v gumb, nato pa v suknjič, kjer je vendar še davi bilo vse v redu, a je sedaj na njem od gumba ostalo le nekoliko niti, me — in...

Zasnejal sem se še sam

K sanaciji našega gospodarstva

(Predavanje posl. Doberška pri sreski posredovalni zadrugi v Dravogradu.)

Sanacija našega gospodarstva je danes prvenstveni problem, saj je v tesni zvezi z njo vprašanje brezposelnosti v naši državi.

Prezadolženost prebivalstva in zamrznjeni krediti, to sta glavna vzroka naše krize. Zato smatram, da je treba vse dolgove ugotoviti ter jih osredotočiti v denarnem zavodu, ki naj bi prevzel dolgove hranilnic in vse ostale vknjižene dolgove v svrhu razdolžitve.

Koncentracija dolgov in njihova amortizacija

Razdolžitve bi se mogla izvršiti v 30, 40, 50 letih in sicer z upoštevanjem položaja zadolženцев v obče. Odplačevali bi zadolženci svoj dolg v obliki anuitet, ki bi vsebovale obresti in določeno vsoto kot odplačilo glavnice. Za primer navajam:

Ako bi znašala dolžna vsota 100.000 Din, ki bi se obrestovala po 1%, razdolžitve pa bi znašala 2%, bi odplačeval dolжник 3000 Din letno ter bi po 41 letih odplačal svoj dolg. Tabela odplačil bi izgledala takole:

Leto	Dolg v začetku leta	1% obresti v letu	Odplačilo glavnice koncem leta
1	100.000	1000	2000
2	98.000	980	2020
3	95.980	959,80	2040,2
4	93.939,80	939,398	2060,602
41	1.249,96	12,4996	1262,4596

Odplačilo glavnice se vrši, kakor se vidi v gornjem primeru, v geometrični progresiji in sicer je vsakoletni odplačani znesek za 1% večji kakor v prejšnjem letu. Odplačane zneske nam ni treba radi tega preračunavati, da bi videli, koliko bo znesel zadnji (41.) obrok. Razvrstimo jih po letih: 2000, 2000×1,01, 2000×1,01², 2000×1,01³ itd. 2000×1,01⁴⁰. Tako dobimo po 40 letih odplačane glavnice 98.750,04 Din, zato znaša zadnji obrok še 1.249,96 Din, ki bi skupno z obrestmi narasel na 1262,46 Din.

1% na obrestna mera bi pri vsakem dolžniku niti ne mogla priti v poštev, saj imamo prezadolženice, dalje take, ki se jim imetje ne obrestuje višje ko 3, 4, ali 5%, take, ki so po lastni krivdi ali radi nezgod, nesreč ali sicer zašli v dolgove. Najti se mora za vse te splošen izhod. Vzemimo primer dolžnika, ki je za 150% prezadolžen in to ne po lastni krivdi. Takemu bi se morala nuditi še večja ugodnost, t. j. obrestovanje po ½ ali 0%, tako da bi odplačeval samo glavnico. Ako bi se ugotovilo, da svoje obveznosti točno izpolnjuje, bi se mu v trenutku, ko je kril vrednost imetja, lahko dala še druga ugodnost, n. pr. črtanje ostalega dolga do gotove višine. Na vsak način bi se moralo ozirati na preživljenjske možnosti dolžnikov. Pri tem omenim planinske kmetije, ki radi oddaljenosti ne rentirajo niti 3% in ki bi prišle v »konjunkturo« šele takrat, ko bo narasel konsum.

Kaj pa vlagatelji?

Kaj bi rekli k taki rešitvi vlagatelji? Mi poznamo danes kupčijo s hranilnimi knjižicami. Vlagatelji so pogosto prisiljeni, da jih prodajo tudi po 50 in 60% nominalne vrednosti. Noben tudi ne računa več na obresti, ampak se čuti srečnega, ako more svojo zamrznjeno vlogo vnovčiti. V gornjem primeru bi se up-

nikom zagotovila likvidnost vložene glavnice v celotnem obsegu.

Denarni zavod, ki bi koncentriral dolgove hranilnic in ostale vknjižene dolgove, bi izdal bone v oni višini, kakor znaša skupna zadolžitve. Ti boni bi bili plačilno sredstvo posojilnic za vlagatelje in dolžnikom za odplačila. Boni bi imeli značaj notranjega posojila ter bi ta denar bil namenjen samo za naš notranji trg. Izključene bi bile spekulacije z njimi v tujini. Ob določenih odplačilnih terminih odvzame denarni zavod iz prometa ono množino bonov, za katero se je odplačala glavnica po dolžnikih.

Vzemimo primer, da bi znašali celotni dolgovi v Jugoslaviji 3 milijarde Din, ter bi se odplačilni rok vsem dolžnikom določil na 30 let. Ako računamo povprečno z 1½% obrestmi, bi znašala anuiteta letno 124.917.564,11 Din. Od te anuitele odštejemo za prvo leto 1½% obresti od 3 milijard, potemtakem bi se po prvem letu potegnulo iz prometa za 79.917.564 Din bonov. Ta vsota bi po geometrični postopici narasla vsako leto, kakor sem v začetku že navedel, takole: 1, 1.015, 1.015², 1.015³... 1.015⁴⁰. Za toliko več bi se tudi

Gospodarske vesti

Rezultat zasedanja gospodarskega sveta Male antante. Na letošnjem zasedanju gospodarskega sveta Male antante so bili sprejeti ti-le važni zapiski: Eno od glavnih vprašanj je bil problem olajšanja in pospeševanja medsebojne izmenjave dobrin. Pri tem je bilo treba tudi proučiti položaj, ki ga morajo zavzeti države Male antante napram gospodarskim problemom ostalih srednjeevropskih in zapadnih držav, da dosežejo čim ugodnejše cene za svoje proizvode. Pospešitev medsebojnega blagovnega prometa se bo skušalo doseči s povečanjem uvoznih in carinskih kontingentov, kakor tudi z ublaževanjem uvoznih omejitev. Poleg drugega se je dosegel med Jugoslavijo in Češkoslovaško tudi sporazum, s katerim se zagotavlja od strani Češkoslovaške odkup 10.000 vagonov pšenice iz naše letošnje kampanje. Cena se bo sporazumno določila po najvišji pariteti na svetovnem trgu. Izgleda, da so se pri tem sporazumu z naše strani dala tudi gotova olajšanja za izvoz gotovih proizvodov češkoslovaškega izvoza v našo državo. Po konvenciji, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in Češkoslovaško, je to vprašanje s formalno pravne strani popolnoma urejeno in so se pri tem dogovorile tudi značne olajšave v pogledu svobodnega uvoza in izvoza deviz za turiste. Predvideno je, da se kontingent deviz zviša na 5.500 čeških kron. Razen tega znaša, ki se ga more svobodno uvažati ali izvažati, so dopuščeni tudi takozvani hotelski boni v višini 1600 čeških kron. Ta dejstva bodo omogočila, da se bo naš turistični promet, posebno pa promet med Češkoslovaško in našo državo znatno razširil. S to konvencijo je obenem sklenjeno, da se v slučaju devalvacije ene ali druge valute preko predvidene višine skliče nova konferenca, ki bo regulirala paritetno obračunavanje. Na zasedanju gospodarskega sveta se je dosegel tudi sporazum o izdelavi projekta za izenačenje carinskega zakonodavstva držav Male antante. Ker se je to vprašanje načelo na iniciativo naše delegacije, je prevzela naša sekcija nalogo, da v roku dveh mesecev izdela pred-

metni projekt in ga predloži v odobrenje gospodarskemu svetu Male antante na prihodnjem sestanku, ki se bo vršil sredi oktobra t. l. v Beogradu. Naša delegacija je načela tudi vprašanje olajšanja mejnega prometa z Rumunijo. Ker je pokazala tudi Rumunija razumevanje za ureditev tega vprašanja, je verjetno, da se bo isto v oktobru konkretno rešilo. Tudi kar se tiče sodelovanja na Donavi, se je ugotovilo, da sicer obstoje še različne težave glede praktične uporabe zaključene konvencije, da pa se bo tudi to v kratkem odpravilo.

Dobave. Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. julija ponudbe glede dobave volnenega blaga za zastave, Dir. drž. žel. v Subotici sprejema do 9. julija ponudbe glede dobave 215.000 kg negašenega apna. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 11. julija ponudbe glede dobave 1000 kg karbida, 4 jamskih telefonov, 500 m črne pločevine, 100 kg barve proti rji, 150 kom. slauerjevih mazalic, 300 kg železnih zakovic, 330 plošč pločevine, 1400 kg žičnikov, 700 kg žice, 1000 kg vijakov, 300 kg železnih verig, 500 kg solne kisline, 1 torkirne aparate, 150 omotov krovne lepeke in 1000 kg katrana; do 18. julija pa glede dobave 10 kom. slamaric, 200 m cevi za vodovod, raznega tesarskega materiala, raznega instalacijskega materiala, okovja, orodja itd. — Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: Dne 22. julija glede dobave strojev; dne 26. julija glede dobave jekla in klobučevine; dne 27. julija glede dobave klobučevine; dne 29. julija glede dobave jekla, dne 6. avgusta pa glede dobave medenine. — Dne 29. julija se bo vršila pri Direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija glede dobave bakrenih vrvi. — Pri Komandi mornarice v Zemunu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: Dne 13. julija glede dobave materiala za avto-geno varenje, dne 20. julija glede dobave 1250 kg bele kovine, raznega jekla, dne 22. julija glede dobave fosfor-bakra; (predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 16. julija se bo vršila

pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija za dobavo 20.000 kg fižola, 10.000 kg riža, 10.000 kg zdroba in 10.000 kg testenin. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.) — Dne 26. julija se bo vršila pri Komandi granične trupe v Skoplju licitacija za dobavo 18 kom. usnjatih torb z mehaniškim orodjem. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.) — Prodaja. Dne 16. julija se bo vršila pri Dravskem žandarmerijskem polku v Ljubljani licitacija za prodajo 2410 kg raznih krp od iznošene žandarmerijske obleke in 881 parov starih čevljev. (Pogoji in predmeti so na vpogled pri isti komandi.)

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 3. julija. (S primo Nar. banke.) Amsterdam 2963'15 — 2977'75, Berlin 1752'05 — 1765'93, Bruselj 733'82 — 738'88, Curih 1424'22 — 1431'29, London 213'77 — 215'82, Newyork 4301'10 — 4337'41, Pariz 287'92 — 289'36, Praga 181'69 — 182'80, Trst 359'49 — 362'57. Curih, 3. julija. Beograd 7'—, Pariz 20'2175, London 15'05, Newyork 304'625, Bruselj 51'575, Milan 25'275, Madrid 41'90, Amsterdam 208'05, Berlin 123'20, Dunaj 57'70, Stockholm 77'60, Oslo 75'60, Kopenhagen 67'20, Praga 12'675, Varšava 57'80, Atene 2'90, Carigrad 2'48, Bukarešta 3'05, Helsingfors 6'65, Buenos-Aires 0'805.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 3. julija. Inv. pos. 1921 81 — 83, 7% Bler 76 — 77, 8% Bler 66 — 68, obv. drž. hip. banke 1927 72 — 74, agr. obv. 45 — 46, beglučke obv. 64 — 65, obv. stab. posojila 1931 78 — 80.

Zagreb, 3. julija. 7% inv. pos. 81'50 — 83, vojna škoda kasa 371 d, julij, avg., sept. 371 d, 4% agr. obv. 45 — 47, 7% Bler 66'75 — 68, 8% Bler 76'50 b, 6% beglučke obv. 63'50 — 64'75, Narodna banka 5700 d, Agr. priv. banka 230 d, Dunaj-Zagreb klir. 868'50 — 878'50 — 873'50, Dunaj-Beograd klir. 876'50 pon, Grčija-Zagreb klir. 37 b, Grčija-Beograd klir. 36'50 b, priv. klir. London-Zagreb 231'70 — 233'30 — 232'50, priv. klir. London-Beograd 233'68 — 232'08, priv. klir. Madrid-Zagreb 600 b, priv. klir. Madrid-Beograd 620 — 610, Trboveljska 95 — 103 — 105, Sečer, Osijek 135 — 150, 7% stab. pos. v Parizu 83 r.

Beograd, 3. julija. 7% stab. pos. v Parizu 84, 6% beglučke obv. 66 — 65'50 — 66, sept. 66 — 65'50 — 65'50, vojna škoda 375 — 373'25 (373 — 374), julij 374'50 — 373'50 (374), Nar. banka 6000 — 5800, Agr. priv. banka 235 — 233'50 — (234).

BLAGO

Ljubljana, 3. julija. Koruza: franko vagon bačka postaja 77 — 79, franko vagon banatska postaja 75 — 77, činkvantin, franko vagon bačka postaja 105 — 110. — Oves: franko vagon slavonska postaja 100 — 102. — Pšenica: franko vagon bačka postaja 115 — 117, franko vagon banatska postaja 112 — 111. — Moka: pšenična Og. banatska postaja 205 — 215, pšenična Og. bačka postaja 200 — 210, pšenična 2, bačka postaja 180 — 190, pšenična 5, bačka postaja 190 — 170. — Otrubi: franko vagon bačka postaja 100 — 105.

Novi Sad, 3. julija. Pšenica: bačka, potiska 112 — 114, slavonska 112 — 114, sremška 111 — 113, bačka 110 — 113, goranje banaška 108 — 113. — Oves, rj. ječmen: ne notirajo. — Koruza: moka, fižol: neizpremenjeno. — Otrubi: bački in sremški, jula vreče 80 — 82, banaški, jula vreče 79 — 81. — Tendence neizpremenjena, promet srednji.

Budimpešta, 3. julija. Tendence stalna, promet omejen. — Koruza: julij 11'30 — 11'33, (11'34 — 11'35), avgust 11'18 — 11'20 (11'20 — 11'21), maj 10'62 — 10'72 — 10'65 — 10'69 (10'76 — 10'73).

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Letz se je takoj spomnil na Antonellija, ki mu je bil prodal tisti dragoceni šah. Počehšeni Lah je malone skočil s stola, ko ga je videl prihajati. Skoraj že ni več verjel, da bo tega človeka še kdaj videl. Toda zatajil je svoje presenečenje ter se delal, kakor da vidi Letza prvič v življenju. Malomarno mu je vzel zavitek iz rok ter ni pokazal najmanjše vznemirjenosti, ko je zagledal zlato kolajno za hrabrost. »Takole stvar bi lahko takoj prodali zlatarju,« je rekel, »toda to bi ne bilo dostojno za vas. Bolje bi bilo, ko bi jo mogel jaz prodati kakemu zbiralcu odlikovanj. Poznam jih več in vprašam pri njih. Ali bi mogli priti takole čez dve uri?«

Letz je soglašal. Potem je šel na izprehod, pojedel v prekajevalnici reven obed in čez dve uri se je vrnil k Antonelliju.

Časlavský je že čakal za portijero v Antonellijevem skladišču in je bil zelo razburjen. Slednjič mož, ki skriva v sebi sled! Bilo je še zmerom mogoče, da tisti človek ne bo o njegovi stvari ničesar vedel. Morda je dobil nesrečni šah iz kdove katere roke. Toda če bo imel v roki ta členek verige, pojde morda lahko po njej dalje. Bilo je prvič, ko je mogel upati, da stoji pred svetlo točko te skozinskoz temne uganke.

Antonelli je zdaj z nekom govoril. Po tem, kako je zvišal glas, je Časlavský spoznal, da je to znamenje zanj. To je tisti človek. Odgrnil je portijero in pogledal v prodajalno. Toda še preden je kaj videl, je v svoje začudenje spoznal ta glas.

Bil je to tisti nemogoči človek, ki je spravil njegovo registraturo v tako stanje, da bosta morala zdaj delati dva moža več dni, da jo uredita. Toda ni hotel verjeti svojemu sluhu. Morda je bila to le vizija. Zdaj pa je zagledal moža. Stal je v znani naveličani pozi pred pultom ter z otočnim izrazom starih ljudi poslušal Antonellija. Major Letz! Torej ga vendar ni varal notranji glas, ki mu je velel, naj sprejme tega človeka v službo...

Toda hitro je premagal svoje razburjenje, kakor vselej. Zdaj je bilo vse odvisno od pravilnega postopka. Letz morda kaj ve. Vendar je ni na svetu sile, ki bi ga mogla primorati, da bi se razgovoril. Morda je v tej stvari nekaj umazanega. Potem bo, če ga ne prime zvito, molčal, da ne bi koga kompromitiral. Morda je sam v tem namočen. Potem bo še te mprej molčal. Časlavskému je prišlo najprej na misel, da bi šel s prijetnim smehljajem v prodajalno ter rekel Letzu, kar je bilo dopoldne, da je bila pomota, ki jo obžaluje, in da lahko Letz spet razmetava njegov arhiv, kolikor hoče in more po svojih neomejenih zmognostih. Toda slutil je, da je odšel Letz iz njegove službe tako rad, da ni misliti, da bi v nekoliko urah izpremenil svoj nazor. V tem mu je prišla dobra misel. Ko je Letza sprejemal, je pripomnil k njegovim tožbam o tem, kako slabo se mu godi, da bi se mu lahko godilo bolje, če bi segeł po tem, do česar je po zakonu upravičen. Opozoril ga je, da je republika z mirovno pogodbo prevzela dolžnost, da bo plačevala pokojnino tudi tistim častnikom bivše armade, ki jih ni prevzela v svojo službo. Na to opozorilo je napisal Letz, ki si od tega ni mnogo obetal, prošnjo in pisarna Časlavskega jo je izročila vojaškim uradom v nadaljnje reševanje. To je bila primerna pretveza, da bi mogel stopiti z Letzom v stik.

Časlavský se je spet skril za portijero, preden ga je Letz opazil, ter čakal, da pride k njemu Antonelli. Potem mu je rekel: »Kupite od njega to ko-

lajno. Na moj račun. Dajte mu zanj, kolikor bo hotel. Čakajte, dajte mu štiristo kron. To bo dobro plačano. Toda vprašajte ga za njegov naslov. Stoj, lahko bi dal nepravilni naslov. Pošljite za njim Čičelička, naj brusi za njim pete tako dolgo, dokler ne vstopi v kako hišo. In na Čičeliček vprašaj, ali tam ta človek res stanuje. Potem mi sporočite takoj njegov naslov!«

2. Antonelli mu je že čez pol ure telefoniral, da je naslov, ki mu ga je ta človek dal, pravi. Dobivši denar, jo je mahal Letz naravnost v ono hišo, ki jo je označil, ter tam ostal. Čičeliček se je pri hišnici prepričal, da Letz tam res stanuje. Časlavský je takoj poslal na ta naslov priporočeno pismo, v katerem je vabil Letza v svojo pisarno, da bi mu mogel podati poročilo o njegovi prošnji za pokojnino. Letz je prejel pismo takoj zjutraj in se je začudil. Nikoli ni pričakoval, da bi se moglo iz tega kaj skovati. Odkar so na njegov prošnjo tako vznemirljivo molčali, je čutil Letz pred vojaškimi uradi republike nekaj mističen strah. Bila je to pošast z nekimi skrivnostnimi zakoni, od katerih se zase ni mogel nadejati nič dobrega. In zdaj mu ta pošast kaže, da ni gluha in nema, kakor je domneval. Obledel se je in šel v pisarno, odkoder so ga šele sinoči zapodili.

Ko se je Letz pojavil med vrati, mu je šel Časlavský s smehljajem naproti, ki je bil prijazen le v toliko, da ne bi vzbudil v Letzu suma. »Dragi gospod major,« je rekel, »danes ste tu kot moj klient in tako mi bo dana radost, da se vam bom mogel pokazati tudi po svoji prijetnejši plati. Haha, po tisti, ki je za kliente.«

Letz je kislno ponovil njegov smehljaj. »Zavedam se, da sem ravnal tukaj zelo nerodno,« je rekel.

»O tem ne govoriva več,« je prijazno pripomnil Časlavský. »Zicer pa se mi zdi, da ne boste več potrebovali službe, ker bo vam kmalu dovoljena pokojnina.«

Ataka pendrekov v Karlovih varih

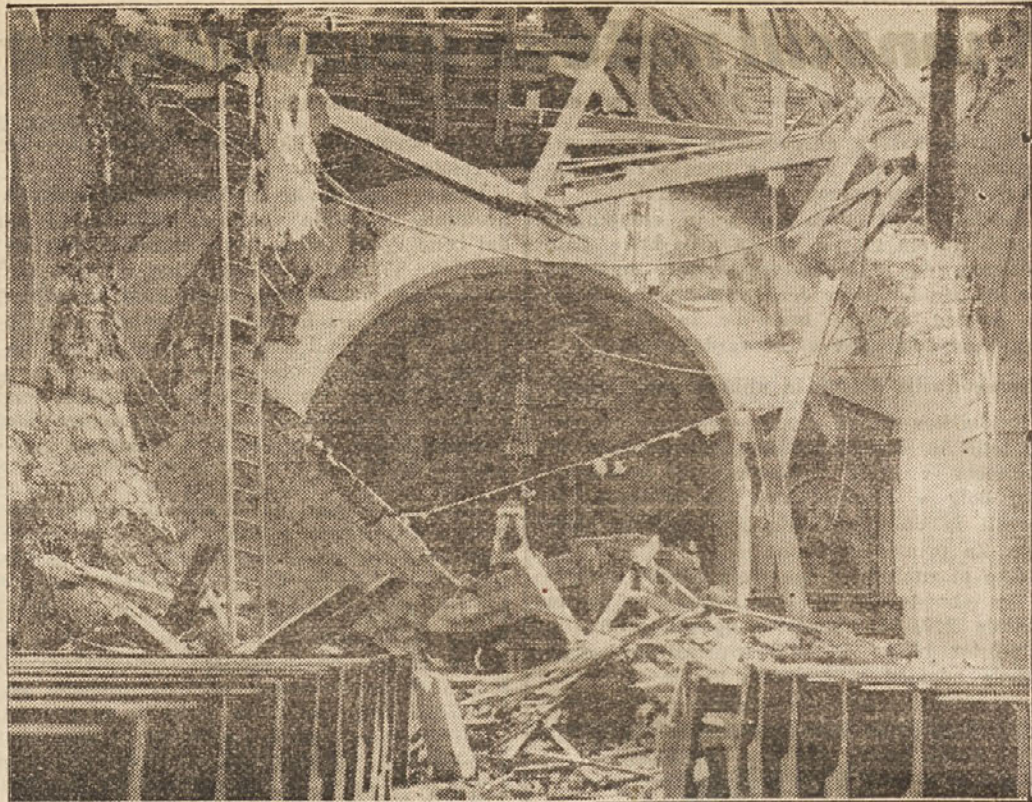
V petek je na ulicah v Karlovih varih prišlo do nemirov, ki so jih izzvali tamkajšnji nemški prenapeteži. Policija pa je že v najkrajšem času zopet vzpostavila red in mir.

Strašna nesreča v indijskem rudniku

Strašna nesreča se je primerila te dni v rudniku Bagdigi v okraju Dhanbar v Indiji. Iz doslej še nepojasnjenih vzrokov je nastala v rudniku strahovita eksplozija, ki ji je sledil ogromen požar. Kljub vsemu naporom se ni posrečilo požara omejiti, kar je katastrofo še povečalo.

Minulo nedeljo ponoči je nastala v rudniku najprej manjša eksplozija. Delalo je tedaj v rovu 150 rudarjev. Izmed teh so bili štirje takoj mrtvi. Ostali so se naglo odpravili iz

rudnika. Med tem pa, ko so še stali pri vhodu v rov, so se stresla tla ob siloviti novi eksploziji, ki je bila po jakosti in posledicah neprimerno hujša od prve. Takoj je bilo ubitih nadaljnjih 12 rudarjev. Požar, ki je nato izbruhnil, je gorje povečal v taki meri, da je število mrtvih naraslo na 52. Poleg tega je 23 rudarjev jako nevarno ranjenih in tako težko poškodovanih, da bržkone ne bo ostal nobeden živ.

Potres v južni Nemčiji

Pretekli teden je bil v južni Nemčiji potres, ki je povzročil precejšnjo škodo. V Buchau-u na Württemberskem je potres porušil zvonik in razdejal cerkev.

Umetni bliski

V južnem delu Nürnberga je neka velika tvrdka zgradila posebno napravo za elektrotehnične znanstvene poskuse. Šlo je za to, da se omogoči umetno strelo. Posrečilo se je v resnici doseči umetno povzročene bliske in napetost približno 3 milijone voltov.

Tajnost tega poskusa, kjer delujejo toki 25.000 amperov, obstoja v tem, da se dovaja primeroma manjhnim strojem energija 42.000 sekundwattov. Vsi ti posamezni akumulatorji, oziroma kondenzatorji, se zapo-

redno priključijo v neznansko kratki časovni razdalji — milijoninki sekunde. S to zaporedno priključitvijo 30 kondenzatorjev po 100.000 voltov dosežejo napetost 3 milijonov voltov.

Veličasten je bil pogled, ko so pod sinjim nebom ob temperaturi 36° nenadoma šinili bliski. Dolžina teh je dosegla 7 m. Pri proizvajanju zanimivega poizkusa ze bilo navzočih več inženjerjev, ki so soglasno poudarjali epohalen pomen nove iznajdbe.

OTROK IN KINO

sameznih državah v veljavi prav raznolika zakonodaja v tem pogledu.

V nekaterih mestih smejo otroci samo ob določenih urah in v spremstvu staršev posecati kino predstave. V drugih je obisk kinematografov otrokom sploh prepovedan. V Italiji ni za otroški obisk kinematografov nobenih oblastnih prepovedi, nadomeščajo jih pa primerna navodila šolskih vodstev. Na Portugalskem otroci izpod 10 let sploh ne smejo v kinematograf. V Romuniji pa sme šolska mladina do 17. leta prisostvovati večernim kinopredstavam samo v uniformah in v spremstvu vzgojiteljev.

Predmetna statistika v Londonu izkazuje, da od 21.000 otrok obiskuje kinematograf 30% po enkrat na teden, 9% po dvakrat, 48% neredno, 13% pa je takih, ki sploh ne zahajajo v kino. Dečki bolj silijo v kino ko deklice. Na Danskem otroško posecanje ki-

nematografov ne igra nobene pomembne vloge. V Združenih državah Amerike pa obiskuje 11 milijonov otrok izpod 14. leta in 28 milijonov mladine do 21. leta kino po enkrat na teden.

O vplivu kina na duševno življenje otroka je raziskovanje v londonskih šolah rodilo tele ugotovitve:

Z moralnega stališča dvomljivih elementov otrok v filmu niti ne opazi ali pa se mu zdijo dolgočasni. V nekaterih primerih filmi lahko znatno škodujejo, v splošnem pa ni opaziti velike škode. Majhni otroci nekaj časa v igri skušajo posnemati, kar so videli v filmu. Polagoma pa nato pozabijo in s tem je tudi konec filmskega vpliva nanje. Kot sredstvo za širjenje obzorja igra film veliko vlogo. Po drugi plati je ugotovljeno, da film vzbuja občutje strahu, ki se nato pri otrocih izraža v snu. Belgijski zastopnik v imenovani komisiji

je poudarjal, da je posecanje kinematografov čisto neposreden vzrok za razne pregreške otrok. V Združ. državah so po dolgoletnem opazovanju ugotovili, da stalno obiskovanje kinopredstav otrokom razne starosti nudi kopo znanja, ki odločilno vpliva na razvoj značaja in na zdravstveno stanje otrok.

Posebno zanimivo je vprašanje, kateri filmi otrokom najbolj ugajajo. Soglasno je bilo ugotovljeno, da dečkom najbolj pri- jajo pustolovski in šaljivi filmi, medtem ko so deklicam bolj všeč romantični. Najmanj odobravanja s strani otrok so de- ležni poučni in tragični filmi.

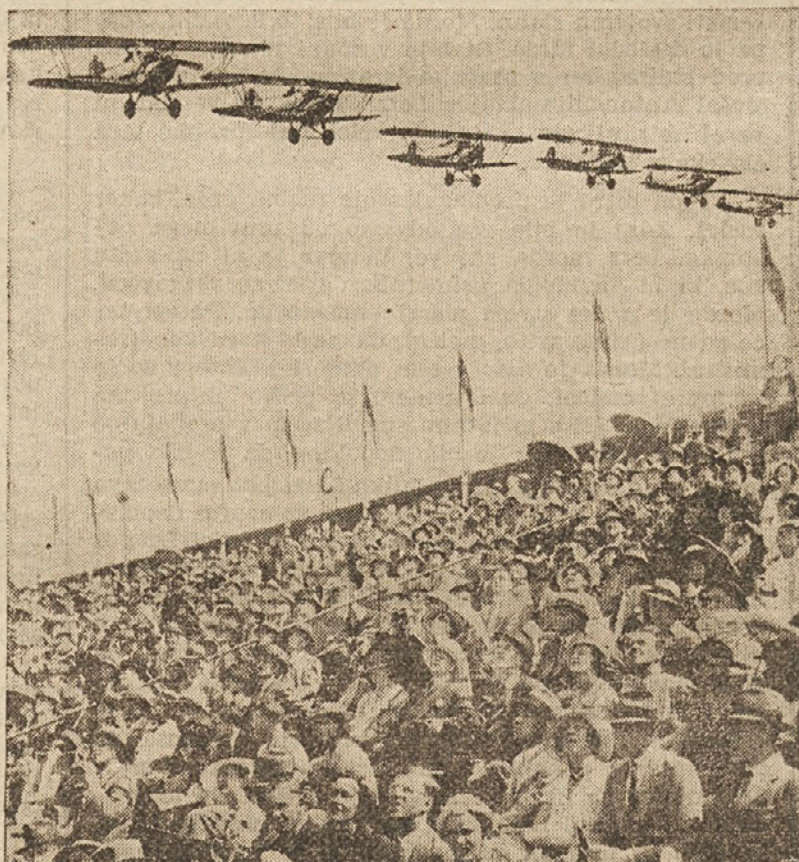
Težkoča zase obstoja v proizvodnji posebnih filmov za otroke. Ker deca ne more plačati visokih vstopnin, sme in more pro- dukcija računati samo z odraslimi obisko- valci. Te težkoče bi morda utegnila pre- magati proizvodnja posebnih »družinskih« filmov, ki bi bili primerni za odrasle in za otroke in ki bi se predvajali v soglasju in ob priporočanju oblasti, dobrodelnih orga- nizacij in kinopodjetnikov. Omembe vredno je dejstvo, da orientalska mladina kaže vedno več zanimanja za film, da pa ji da- našnji filmi dajejo samo popačeno in po- tvorjeno sliko sodobne Evrope.

Uvodoma omenjena komisija je končno ugotovila, da ji dotedanja snov ne zado- stuje za predlaganje končnoveljavnih skle- pov. Vsekakor pa je treba važnemu vpra- šanju posvečati vso pozornost. Zato je treba v pošteni skrbi za mladino samo želeli, da nobena država z odgovorom ne izostane.

Moderni Mongolfiere

V Potsdamu so preizkusili nov model balona, ki temelji na oblikah balona bratov Mongolfiere. Mesto nafte uporabljajo pri novi kurilni napravi vtekočinjen plin.

Zračna parada angleškega letalstva

Na vojaškem letališču v Hendonu je bila v soboto mogočna revija vojnih letal angleškega letalstva. Prireditvi je prisostvovala množica 300.000 gledalcev.

Nov svetovni rekord vztrajnostnega leta. Dva Američana, brata Fred in Al Keys sta že nekaj dni v zraku, da potolčeta vztraj- nostni rekord z leta 1930., ki je trajal 647 ur 28'5 minut.